

13

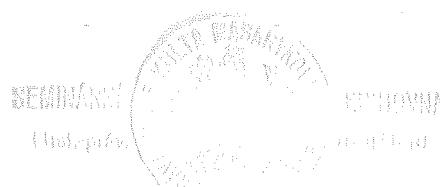
13-C-130

Dr. JOZEF MUNKA

CIRKEVNÉ DANE A ICH EXEKUČNÉ VYMAHANIE.

Všetky práva vyhradené.

V Bratislave 1934

Nákladom Rimsteinovej knihtlačiarne v Dunajskéj Stredé.

P R E D M L U V A .

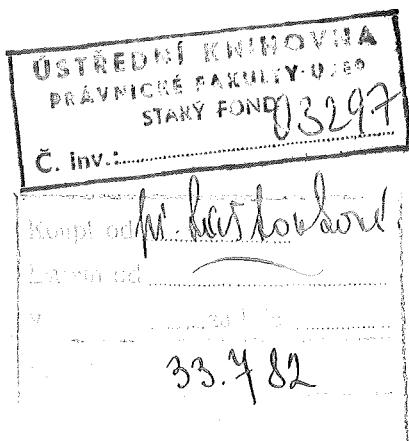
Tak príslušným činiteľom náboženských spoločností, úlohou ktorých je starat' sa o zadováženie hmotných prostriedkov k zaokrytiu potrieb náboženského života miestnych cirkví, ako aj samým veriacim, ktorí sú povinní potreby tieto z vlastných prostriedkov hradit', poväčšine nie sú známe tie predpisy, ktorých by potrebovali pri zadovážení týchto hmotných prostriedkov. Menovite neznajú predpisy, týkajúce sa vyrúbenia cirkevných a cirkevno-školských dani, čo ovšem má za následok, že normálny beh náboženského života trpí práve pre nedostatočné a nevôľné zaobstaranie hmotných prostriedkov. Bez týchto dotyčné náboženské spoločnosti svoje úkoly nemôžu plniť a nemôžu svoje úkoly plniť ani jednotlivé ich inštitúcie (školy), zdarilé a prospešné učinkovanie ktorých je úplne závislé na včasnom zadovážení hmotných prostriedkov.

Podujal som sa tejto práce za tým účelom, aby som jednak zodpovedným činiteľom náboženských spoločností soubieraním platných predpisov dal do ruky pomôcku, ktorú by úspešne mohly upotrebíť pri vyrtúbení a vymáhaní cirkevných dani, jednak však aby som ľiou aj samým veriacim — poplatníkom poslúžil tým, že uvádzam v nej ich práva a povinnosti, resp. vysvetľujem: kedy a za akých okolností sú povinné cirkevné dane platiť, aby sa tým vyhli neplodným sporom, ktoré škodia tak cirkevám, ako aj ľim samým.

Avšak vzhľadom na prejednanú látku, práca moja bezprostredne dotýka sa aj notárskych a okr. úradov, úkolem ktorých je exekúciu cirkevných dani previesť, ktoré úrady v zdajme správneho a urychleného pokračovania najdú v nej potrebné pokyny a predpisy, ktoré po väčšine sú ľim neznáme a bez ktorých svoju úlohu nemôžu presne vykonávať.

V Bratislave 1934.

Autor.

I. ČASŤ.

Vývin církevnej dane.

Z historického vývinu jednotlivých církví v bývalom Uhorsku je známe, že katolická cirkev za jej zvláštne zásluhy, ktorých pri založení kráľovstva uhorského zavedením kresťanstva si získala, až do roku 1848 voči ostatným kresťanským církvám bola privilegizovaná, nakoľko o jej potreby bolo postarané na spôsob štátnych potrieb; bola obdarovaná s rozsiahlymi majetkami a s výsadami s týmito majetkami spojenými, z výnosov ktorých kryla svoje potreby a kde ani tieto zdroje príjmov nepostačovaly, tam bolo siahnuté, zodpovedne vtedajším právnym pomerom, k použitiu hmotného prispievania poddaných, čo veriacich a členov r. k. církvi, za akých až do roku 1790 boli pokladaní aj inoverci resp. evanjelici, keďže dľa vtedajšieho právneho názoru církvi katolickej, uznávaného aj svetskými (štátnymi) vrchnostami, v dobe tejto ešte aj evanjelici patrili do parochiálneho sväzku církvi katolickej, na ktorých cirkev katolická hľadala len ako na svojich pobludilých členov, ktorých z tohto dôvodu, teda ako jej členov, donucovala k církevným úkonom a tým aj k znášaniu bremien práve tak, ako aj svojich skutočných členov katolikov.

Toto právne položenie inovercov - nekatolikov zaniklo len vynesením zák. článku XXVI. 1790, ktorým boli vyňatí z parochiálneho sväzku církvi katolickej a súčasne boli oslobodení aj od znášania bremien resp. prispievania k potrebám církvi katolickej s tým ustanovením, že od tejto doby zaväzujú sa znášať bremená, resp. prispievať len k potrebám svojich vlastných církvi.

*Parochiálny
sväzok a
inoverci.*

Z uvedených je patrné, že cirkev katolická potreby náboženského života, resp. potreby svojich cirkevných inštitúcií po väčšine kryla z výnosov vlastných majetkov a čiastočne, kde výnosy majetkov nepostačovaly, z dávok poskytovaných veriacimi vo forme desiatok a lektikália (ložného), ustálenými vizitátormi, ktoré právo cirkvi katolickej zakladá sa na prvých zákonoch kráľovstva uhorského, upravujúcich pomery cirkevné a menovite pomer veriacich k cirkvi, s ustálením ich záväzkov, týkajúcich sa zakladania a udržovania cirkevných inštitúcií.*)

Tento spôsob pečlivosti o náboženské potreby cirkev katolickej neboli však prejavneny so strany štátu aj voči novoznámlým evanjelickým konfesiám, čo sa - aspoň čiastočne - stáva len vynesením zák. čl. XXVI z r. 1790, a to ustanovením bodu 2., v smysle ktorého aj týmto cirkevám dáva sa už právo použitia hmotného prispenia veriacich k účelom kultovým, ktorá oprávnenosť časom viedla k vzniku a vývinu dnešnej cirkevnej (kultovej) dane.

Ako vidno, právny základ vzniku dnešnej cirkevnej dane, - napriek tomu, že zák. čl. XXVI. 1790 nezmieňuje sa výslovne o nej, predsa treba odvodzovať z tohto zákona resp. z toho faktu, ktorým štát vznik a existenciu dotyčných konfesií uznáva, v dôsledku čoho aj ich predpisy tak pre seba ako aj pre svoje organy uznáva za záväzné. Iným slovom: štát potvrdením cirkevných stanov resp. ústavy, ponecháva

*) Vld. zákony sv. Štefana, II. kniha, artikel 34. a 52. jednajúce o kňažských desiatkach; I. kniha dekrétov sv. Ladislava, 7. artikel jednajúci o reštaurovaní kostolov veriacimi, zničených v dobách válečných; artikel 27., 30., 33. a 40. knihy I. sv. Ladislava jednajú o desiatkach, ako aj 25. a 66. artikel I. knihy kráľa Kolomana; a artikel 20. zlatej buly z roku 1222.; tak tiež jednajú o desiatkach pozdejšie zák. články XLIX 1498 a XV. 1507. O kňažských patričnostiach (ložnom) výslovne sa zmieňuje aj zák. čl. XII. z roku 1674, plnenie ktorých zákon tento uvaľuje na veriacich.

2

cirkvám istý obor pôsobnosti, týkajúci sa náboženského života, spravovanie ktorého ináč patrilo by jemu, ako nositeľovi všetkej moci na území štátom, čím zrejmé dáva im aj možnosť a právo k zadováženiu hmotných prostriedkov, potrebných k ich jestvovaniu.

Avšak štát, úlohou ktorého je pečovať o blahobyt občianskva, tohto práva neposkytuje cirkvám bezpodmienečne resp. spôsobom neobmedzeným, ale udeľuje ho im len v takej miere, v akej miere to daneschopnosť poplatníctva pripúšťa a to len za splnenia podmienok, stanovených v bode 4. ešte zák. článku, ktoré vyžadujú, aby dotyčná náboženská spoločnosť i s hľadisku štátneho práva bola právne organizovaná resp., aby tvorila právnicku osobnosť, z ktorého dôvodu má mať vlastné stanovy a či ústavu schválenú štátou správou kultovou, lebo len týmto faktom stane sa spôsobilou k nabývaniu práv prináležajúcich právnickým osobám, medzi ktoré patrí aj štátom uznané právo na vyrúbenie dane.

Je sice pravdou, že ustanovenie bodu 2. zák. čl. XXVI: 1790, týkajúce sa prispievania veriacich k cirkevným potrebám, v prvom rade bolo učinené v záujme cirkev evanjelických, keďže o potrebe cirkev katolickej - ako vyšuvedene - bolo už dostatočne postarane; lenže dnes už, v dôsledku zmenených politicko-cirkevných pomerov, ako aj v dôsledku zmeny právnych noriem, citovanému zákonnému ustanoveniu nemožno taký smysel privlastňovať, ako by sa ono vzťahovalo len na evanjelické konfesie, ale treba naň nazierať ako na spoločný právny prameň vo veci cirkevných daní všetkých recipovaných konfesií, ktoré pozdejšími zákonami a menovite zák. čl. XX: 1848 a zák. čl. LIII: 1868 boli urovnoprávnené.

Toto zákonné ustanovenie resp. právo na vyrúbenie a vymáhanie cirkevných daní však pre cirkev katolickú aktuálnym sa stalo len po roku 1848 a to

Ien v dôsledku akcie katolického biskupského sboru o zavedenie celokrajinskej autonomie cirkvi katolickej. - Podnetom tejto akcie bol totiž zák. článok XX: 1848, ktorým r. kat. náboženstvo prestalo byť štátnym náboženstvom (religio dominans), čo ovšem malo za následok, že katolická cirkev utratila skoro všetky tie výsady, ktorých dosiaľ v postavení štátnej cirkvi pozívala, takže od tejto doby pri obstarávaní svojich potrieb bola odkázaná na seba resp. na svojich veriacich, hmotného prispievania ktorých - odhliadnúc od dosavadných ich záväzkov - mohla použiť len za splnenia tých podmienok, splnenie ktorých sa vyžadovalo aj od iných náboženských spoločností pri použíti tohto práva, totiž, aby bola i s hľadisku štátneho práva organizovaná, iným slovom: aby tvorila právnickú osobu, spravujúcú sa vlastnými stanovami schválenými jednak nadriadenou cirkevnou vrchnosťou, jednak však štátnejou správou, totiž ministerstvom školstva a národnej osvety, čo najvyššej dohliadacej štátnej vrchnosti. (*Jus supremae inspectionis*).

Teda v dôsledku zák. čl. XX. 1848 urovnoprávnenie recipovaných konfesii stalo sa nielen na poli práv, ale aj na poli povinností; totiž, právo, ktoré zák. článkom XXVI. 1790 pôvodne bolo udelené cirkvám evanjelickým, zák. článkom XX. 1848 bolo udelené aj cirkvi rim. katolickej, ovšem za tých istých podmienok, za ktorých toto právo bolo udelené aj cirkvám evanjelickým, totiž, že sa podľa stanov, schválených štátnejou správou kultovou organizujú.*)

Je sice pravdou, že vzhľadom na špeciálne právne postavenie cirkvi katolickej, ktoré je charakterizované hierarchickým zriadením, resp. jednotnosťou všetkej právnej moci, vyjádrenej na vonok v inštitúции biskupství a pápežstva, ku celokrajinskej organizácii

*) Židovskej náboženskej spoločnosti toto právo bolo priznané zák. článkom XVII. 1867, resp. zák. článkom XLII. 1868.

cirkvi katolickej nedošlo; avšak došlo k právnej organizácii niektorých miestnych cirkvi, resp. k utvoreniu samosprávnych náboženských obcí.

Skutočným úkonom zakladania miestnych náboženských obcí, okrem práva na vyrúbenie a vymáhanie daní, v prvom rade bolo vylúčiť inovercov z vedenia náboženského života, resp. znemožniť im zásah do vecí katolických, v druhom rade však chrániť záujmy cirkvi vlastnými silami, totiž opierať sa o pomoc svojich veriacich, čo ovšem len tak bolo mysliteľné, že na správe náboženského života musel byť zabezpečený istý vliv aj svetskému životu (laikom), čo však vzhľadom na hierarchické zriadenie nebolo v súlade s cirkevnými predpisami, ktoré takéto podelenie moci, resp. práv týkajúcich sa vedenia náboženského života v cirkvi katolickej nedovolovalo, a že sa to predsa stalo, príčinou toho boli zmenené nábožensko - politické pomery, vytvorené zákonodarstvom z r. 1840-48.

Z uvedených je patrné, že cirkevná daň môže byť vyrubovaná a vymáhaná i cestou exekučou len tam, kde miestne cirkvi autonomne sú organizované. V tých obciach však, v ktorých nie je takejto organizácie, cirkevná daň nemôže byť vyrubovaná z dôvodov nižej uvedených a preto takéto miestne cirkvi svoje potreby môžu kryť len z dôchodkov cirkevných majetkov, z legátov, z milodarov, sbierok atď.

Teda v nedostatku takéhoto právneho zriadenia nemožno pripustiť, aby v miestnych cirkvách vyrubovala sa cirkevná daň bez autonomného zriadenia, resp. nemožno zastávať taký právny názor, že tam, kde miestne cirkvi nie sú právne organizované, že všetky práva prislúchajúce jedine náboženským obciam, čo právnickým osobám, môžu vykonávať miestne školské stolice, ktoré súčasne by boli aj reprezentantom veriacich.

Taktiež s hľadiska platného práva nemožno pripustiť, aby veriaci bydliaci na území rim. kat. far-

nosi, ktorí stojá pod jurisdikciou dotyčného farára, boli spolu s miestnym cirkevným obročím označovaní čo cirkevná resp. náboženská obec, lebo však pod náboženskou obcou vždy treba rozumieť útvar príslušníkov rím. kat. náboženstva, ktorí majú svoje stanovy schválené tak príslušnou cirkevnou vrchnosťou ako aj štátnej vrchnosťou.

Označenie celku rím. kat. veriacich „náboženskou obcou“ bez organizačného štatútu žiadneho právneho účinku nemá a je len puhým označením rím. kat. veriacich v pol. obci a takéto organizačné sriadenie nie je nahradené ani utvorením školských stolic, ako to vysvitá z nižeuvedených:*)

Školská stolica, ako tomu už aj jej pomenovanie nasvedčuje, nie je inštitúciou cirkevnou vytvorenou právom cirkevným, ale je inštitúciou školskou, sriadenou ustanovením §-u 9. zák. čl. XXVIII: 1876 k zaobstarávaniu výlučne školskej agendy a jej pôsobnosti presne bola vymedzená ustanovením §-u 13. cit. zák. článku, v ktorom niet ani len zmienky o tom,

*) Poznámka: Podobné stanovisko zastáva Ignác Kossutány vo svojom diele „Egyházjog“ r. 1903. na strane 453 - 454, kde uvažuje nasledovne: „Fary ešte aj dnes sú takými špeciálnymi ustanoviznami cirkví rím. katolickej, ktoré značne sa lišia od obecných útvarov všetkých ostatných církvi nachodiacich sa na území uhorskej sv. koruny. Rím. kat. fary nie sú cirkevnými obcami v smysle práva administratívneho. Totiž množstvo ľudí stane sa obcou len formálnym ustanovením sa, ktoré množstvo jednotlivcov v dôsledku ich spojenia v jednom vyššom celku, zpersonifikuje; všetkým, čo celku zabezpečí zvláštne osobné jestvovanie, členom obce však v živote faktovo zpersonifikovaného celku, zabezpečí aktívnu súčinnosť. Z takého hľadiska nazlerajúc, rím. kat. fara nie je cirkevnou obcou, ale je len cirkevným úradom zakladajúcim sa na bliskupovom poverení. Poverený úradník, farár, je sice s každým veriacim osobite v úradnom pomere, lenže veriaci spolu netvoria právny subjekt a tak postrádajú každého práva a tým zrejme aj právnej spôsobilosti. Za takýchto okolnosti v právnom smysle slova nemôže byť reči o obecnom živote vo farnostach.“

že by do jej pôsobnosti spadaly aj veci kultového rázu, teda veci spadajúce mimo ôkrhu školskej agendy, za ktoré treba považovať aj všetky majetko-právne veci cirkevného obročia a všetkých cirkevných inštitúcií.

Z ustanovenia §-u 9. odst. 2. cit. zák. článku je zrejmé, že školská stolica je len jednoduchým školským orgánom, ktorá svoj vznik a jestvovanie, svoje práva a povinnosti neodvoduje z vôle ju tvoriacich volených členov, ako je to u právnických osôb, ale svoju existenciu vďačí výlučne vyšuvedenému zákonu, taktiež aj svoje práva a povinnosti - ovšem obmedzené - odvoduje výlučne z tohto zákona. Jej účodom je prispieť, dopomôcť k dosiahnutiu potrieb miestnej cirkevnej školy a nie zaobstarávanie potrieb miestneho cirkevného obročia.

V dôsledku výšuvedeného uhorským ministerstvom kultu a verejného vyučovania v rozhodnutiach číslo 55135/906, číslo 63450/1895, číslo 33469/1902 zastávaný názor,*) podľa ktorého v politických obciach, v ktorých katolickí veriaci nie sú autonomne organizovaní, aj v kultových veciach boli by reprezentovaní školskou stolicou, postráda právneho podkladu, ba proti sa samému výšcitovanému zákonu, v dôsledku čoho nemohla sa tiež vyvinúť právna prax, ktorá je v zjavnej protive s ustanovením citovaného zákona, lebo však takáto právna prax bola by sa mohla vyvinúť len pre zastaralosť, alebo v nedostatku zákona tieto právne pomery upravujúceho. Avšak v danom prípade tieto podmienky vzniku uvedenej praxe nie sú dané, keďže takýto zákon práve pre hierarchické zariadenie katolickej cirkvi neboli vobec vynesený, resp. organizácia cirkvi katolickej práve pre jej špeciálne vnútorné zariadenie nemohla byť štátnym právom upravená tak, ako je to aj u iných kresťanských konfesií.

*) Poznámka: Vld. Bušek: Československé cirkevné zákony I, díl, str. 657-659. a Gelsz: Egyházi közigazgatás str. 301.

Takéto zvykové právo nemohlo sa tu vyvinúť už aj z toho dôvodu, poneváč protivilo by sa samým právnym principom, dovodeným právnou theoriou, vzťahujúcim sa na povahu a na využenie verejných poplatkov, resp. verejných daní.

Táto prax uhorských úradov však nemôže mať teraz za následok, aby nemohla byť zastavená a aby pokračujúce správne úrady nemohly si teraz utvoriť novú prax, zodpovedajúcu duchu a litere zákona, počasne zodpovedajúcu vždy intenciam zákonodárcu.

Nemožno platnosť tejto uhorskej praxe teraz dokazovať ani jednotlivými rozhodnutiami býv. uh. ministerstva kultu a verejného vyučovania čís. 63450/95 čís. 33469/1902, čís. 55125/1906, poneváč sú ony len opatreniami, učinenými v konkrétnych prípadoch, resp. právnymi prejavmi a názorami tohto ministerstva, ktoré ako také nemajú právotvorného účinku pre iné, bárs aj podobné prípady, ktorými pokračujúce správne úrady nie sú viazané, lebo tieto úrady pri vynesení svojich rozhodnutí viazané sú jedine platnými právnymi normami, akými sú: zákony, zákonitné nariadenia, štatúty náboženských obcí a právna obyčaj.

Faktom je, že katolíckii veriaci v politických obciach, v ktorých nie sú autonomne organizovaní, nemajú svojho reprezentanta, niet tam činitela, ktorý by bol oprávnený veriacich právne zastupovať a to tak v majetkoprávnych, ako aj v iných kultových veciach, ktorý názor je v shode tak so štátom, ako aj s cirkevným právom.

Že tento názor je v shode s cirkevným právom, dôkazom toho je stanovisko samej katolickej cirkvi, zastávané v otázke jej právneho postavenia, podľa ktorého katolická cirkev nezakladá sa na súkupení svojich členov, svoju moc neodvoduje od členov ju tvoriacich, netvorí verejnoprávnu korporáciu, ako ostatné náboženské spoločnosti, ale ona je ústavom zakladajúcim sa na vôle svojho zakladateľa —

Krista, teda je ústavom božským, ktorého právomoc nie je obmedzená hranicami jednotlivých štátov, ale rozprestiera sa na celom svete. Táto cirkevná moc je karakterizovaná jednotnosťou, hierarchickým zariadením, vyjadrujúcim sa na vonok v inštitúcií pápežstva a biskupství, ktoré útvary sú uznávané aj našim štátom, ktorý im prepožičiava ráz verejnoprávnych úradov*).

Nakoľko však podľa kanonického práva biskupi na určitom území podliehajúcim štátnej moci sú nositeľmi všetkej moci cirkevnej, preto aj po stránke organizačnej treba nazierať na jednotlivé biskupstvá ako na organizačné jednotky cirkvi katolíckej, ktoré v určitom territoriale ohraničenom obvodu vykonávajú cirkevnú moc a spravujú všetky záležitosti cirkvi.

Ako viďno, táto moc je jednotná a je deponovaná v rukách jednej osoby: pápeža, ktorá moc aj na vonok je jednotne vyjádrená, lebo však aj samé biskupstvá netvoria akési zvláštne — samostatné provincie, ale sú len partikulárnymi útvarami jednotnej moci cirkvi katolíckej.

Takto je organizovaná cirkev sama, čo božský ústav, ktorý organizáciu však nemožno prenášať na jej členov, lebo však veriaci, v dôsledku jej hierarchického zariadenia, resp. v dôsledku jej zvláštneho právneho postavenia, nie sú korporatívne organizovaní a preto nemôžu mať ani svojho reprezentanta — právneho zástupcu, ktorý by v ich mene záväzne mohol jednať, v ich mene sa zaväzovať. Je sice pravdou, že terajšie právne postavenie katolických veriacich je neudržiteľné, ktorý stav je nadmieru pocitovaný tak v štátnej administrácii, ako aj u súdov, lebo znemožňuje usporiadanie celú radu vyskytujúcich sa právnych otázok týkajúcich sa veriacich, resp. katolickej cirkvi, čomu však nie je na príčine platné právo štátne, ale samé cirkevné právo, v ktorom sa uplatňuje hierarchia,

*) Nález n. s. s. zo dňa 25. júna 1925 čís. 9720.

ktorá ako taká vylučuje a znemožňuje právne usporiadanie otázok, týkajúcich sa pomeru veriacich k miestnym cirkvám a tým aj upravenie otázky ich reprezentácie.

Následkom uvedených nemožno školskú stolicu považovať za reprezentanta katolických veriacich v kultovom ohľade a tým menej školskú stolicu považovať za právnu osobu, lebo však k hájeniu a zastávaniu takého názoru nielen že niet právneho podkladu (nedostatok krytérií právnickej osoby), ale je v zjavnej protive so zákonom.

Neobstojí takýto názor už aj z toho dôvodu, lebo inštitúcia školskej stolice je len novšieho pôvodu, je pojmom neznámym v cirkevnom práve, vznika len v roku 1876, v dôsledku čoho vynoruje sa otázka: kto reprezentoval katolických veriacich pred rokom 1876, kedy inštitúcia táto ešte nejestvovala? alebo kto reprezentuje veriacich v tých politických obciach, v ktorých nies cirkevnej školy a tým ani školskej stolice? Odpoče môže byť jedine tá, že nikto. Katolickí veriaci ako takí, voči tretím osobám, či už voči cirkevným funkcionárom, alebo svetským vrchnostiam, ba ani voči samému reprezentantovi katolickej cirkvi: diecezálneemu biskupovi, nikdy nemali svojho reprezentanta, oprávneného zástupcu, ktorý by v ich mene bol mohol právne vystupovať; katolickí veriaci nemali svojho reprezentanta v minulosti a nemajú ho ani dnes z dôvodov, že nie sú korporatívne organizovaní a že nies ani zákona, alebo inej právnej normy, ktorými by bol daný podklad vzniku činiteľa, resp. útvaru, spôsobilého k reprezentácii veriacich. Preto v nedostatku právneho podkladu túto reprezentáciu nemožno dnes prenášať na školskú stolicu, ktorá štátym zákonom bola zriadená k obstarávaniu výlučne školských a nie kultových potrieb, v dôsledku čoho každý veriaci je zodpovedný sám pre svoju osobu voči tretím osobám ohľadom svojich záväzkov, teda aj voči cirkevným funkcionárom

a cirkevným inštitúclam a nemôže byť viazaný aktom školskej stolice - výjmuc školských vecí.

Konečne treba ešte poznamenať, že takúto kompetenciu ani z praktických dôvodov nie je potrebné školským stolicam priznať, poneváč vykonávanie tých práv, ktoré dosavád na základe spomenutej už mylnej praxe vykonávaly školské stolice, tým istým právom a tým istým spôsobom môže vykonávať aj sám obročník, ktorý jedine spolu s príslušným biskupom je v takýchto sporoch zainteresovaný. Teda jedine on, ako zainteresovaná a oprávnená strana môže vedieť, akými dávkami a ktorí veriaci dlhujú cirkvi, resp. cirkevnému obročiu a jestli by tito veriaci svoje povinnosti neplnili, (teda voči obročníkovi, fare, kostolu atď.) jedine on je oprávnený obrátiť sa so žiadostou na št. administratívny úrad o poskytnutie výkonnej moci a nikdy nie školská stolica, ktorá by tu prípadne mohla prichodiť v úvahu len ako druhá zainteresovaná a povinná dlžná strana, ktorá ako taká predsa ani nemôže byť oprávnená k tomu, aby sa usnášala ohľadne svojich záväzkov ustálených jej už buđto úzusom alebo kanonickou vizitáciou.

Ako vidno v takýchto prípadoch nikdy nešlo a ani nemohlo sa jednať o utváranie novších záväzkov, ale len o vymáhanie už jestvujúcich, k čomu nie je potrebné, aby v mene veriacich sa usnášala školská stolica.

Teda k tomu, aby veriaci svoje povinnosti voči cirkvi plnili, nie je potrebné, aby školským stoliciam bola privlastňovaná právomoc, ktorá jej neprináleží a ktorá prináleží jedine miestnej cirkvi reprezentovanej vždy diecezálnym biskupom, resp. miestnym farárom.

I s hľadiska právneho ďalekosiahle následky by mohlo mať rozšírenie kompetencie školskej stolice v takom smysle, v akom sa o tom zmieňuje rozhodnutie býv. uh. ministerstva kultu a verejného vyučova-

Obročník čo
interesant
miestnej
cirkvi r. k.

nia číslo 55135/1906, podľa ktorého školské stolice oprávnené by boli aj novšie bremená uvaľovať na veriacich, čo ináč je toľko znamená, že školské stolice na zaokrytie potrieb cirkevného obročia oprávnené by boli aj cirkevné dane vyrubovať, čo však za terajšieho platného právneho poriadku nie je mysliteľné, poneváč novšie farchy - záväzky uvaľovať na veriacich je oprávnená jedine právnická osoba, u ktorej sú a musia byť splnené podmienky k vyrubovaniu cirkevných dani (zastupiteľstvo, výbory, komisie, predseda a iní funkcionári), ktoré podmienky však nie sú a vôbec nemôžu byť splnené u školských stolíc, keďže školské stolice vôbec nie sú právnickými osobami, ktorým ako takým toto právo by prináležalo.

Preto cirkevnú daň a iné novšie bremená len tá miestna cirkev je oprávnená uvaľovať na veriacich, ktorá je autonomne zriadená, totiž, ktorá má stanovy schválené príslušnou cirkevnou vrchnosťou a ministerstvom školstva a národnej osvety.

Uvedený právny názor ohľadne kompetencie školských stolíc nemôže obstatť už aj z toho dôvodu, poneváč úplne zbytočnými by sa staly všeobecné predpisy týkajúce sa vyrúbenia dani a zbytočnými by sa staly aj stanovy miestnych náboženských obcí, bez ktorých existencia náboženských obcí vôbec nie je mysliteľná a ktoré stanovy miestne cirkvi práve za tým účelom predkladajú štátnej správe kultovej, aby mohly svoje potreby hradniť cirkevnými daniami.

Správnosť tu vyjádreného právneho stanoviska do istej miery je podopretá aj nálezom nájv. správ. súdu zo dňa 20. jan. 1934, číslo 1095/34, ktorým za správny bol uznatý ten názor krajinského úradu, že školská stolica nie je predstaviteľkou a zástupkyňou r. kat. veriacich a že školská stolica je len jednoduchým výkonným orgánom cirkevným, služiacím zaobstarávaniu potrieb miestnej cirkevnej školy,

ktojej ako takej neprináleží ani právo na vyrúbenie kultovej dane. (Školskej ovšem ano).*)

*) Poznámka: Je sice pravdou, že podľa §-u 65. „Pravidel pre rim. a gr. kat. Ľudové školy“ vydaných rim. kat. biskupským sborom v Žiline dňa 16. apríla 1925 „školská stolica vedie miestnu školskú administráciu a kde ešte nie je zriadená miestna samospráva, tam školská stolica je zastupiteľstvom cirkevnej obce aj vo veciach cirkevných a ako také pri zachovávaní týchto pravidiel prevádzka aj túto agendu.“

Lenže k tomuto ustanoveniu treba uviesť, že pravidlá tieto štátnej správou kultovou ani dosávať schválené neboli, v dôsledku čoho citované ustanovenie nie je záväzné pre štát a pre jeho orgány naprieck tej právnej zásady, že cirkevné predpisy všeobecne sú uznávané štátom a jeho orgánmi. Citované ustanovenie z toho dôvodu nemôže byť uznávané štátnymi úradmi, poneváč biskupský sbor týmto opatrením prekročil obor vlastnej pôsobnosti tým, že právo reprezentácie veriacich udelil školskej stolici, teda orgánovi školskému bez toho, že by takéto právo jemu samému prináležalo, keďže biskup a tým aj biskupský sbor — podľa právneho zriadenia cirkvi katolickej — reprezentuje len samu miestnu cirkev, a či cirkevnú diecéziu, čo organizačnú jednotku univerzálnnej cirkvi katolickej, ne-reprezentuje však samých veriacich, ktoré reprezentácie mohli by veriaci dosiahnuť právnym organizovaním, čiže utvorením autonomnej náboženskej obce.

Diecézalny biskup môže sice svoju právomoc, resp. niektoré svoje práva „jure delegato“ prepožičať inému činiteľovi, na príklad miestnemu farárovi alebo samej školskej stolici, avšak môže tak učiníť len ohľadne tých práv, ktoré jemu samému prináležia. Môže na príklad poveriť školskú stolicu, aby v mene miestneho cirkevného obročia vymáhalo jestvujúce už pohľadávky: ložné náklady na cirkevné budovy, kostol atď., avšak nemôže ju poveriť právom vyrúbenia cirkevných dani, keďže takéto právo prináleží jedine štátu, ktorý verejnoprávnym sväzkom a tým aj cirkvám udeľuje toto právo len za splnenia všeobecných právnych predpisov vzťahujúcich sa na verejné dane.

II. ČASŤ.

Vyrúbenie cirkevnej dane.

*Definícia
cirk. dane* Z výkladu podaného v prvej kapitole je zrejmé, že cirkevná daň je bremenom verejnoprávym, slúžiacim zaokrytiu potrieb náboženského života miestnych cirkví autonomne organizovaných. Z tohto dôvodu môže byť vyrubovaná len tam, kde miestne cirkvi tvoria verejnoprávne korporácie a či právnické osoby, ktoré sa riadia vlastnými stanovami schválenými príslušnou nadriadenou cirkevnou vrchnosfou, počasne štátnej správou kultovou: ministerstvom školstva a národnej osvety, čo najvyššej dohliadacej vrchnosti nad všetkými cirkvami.

*Kde môže
byť vyrúbená
cirk. daň?*

Odhliadnúc od uvedeného predpokladu, môže byť vyrúbená len vtedy, keď jej vyrúbenie javí sa byť potrebným, totiž, keď potreby náboženského života miestnych cirkví nemôžu byť kryté riadnymi príjmami, resp. dôchodkami náboženských obcí, lebo však cirkevná daň - odchýlne od iných cirkevných bremien (lektikálli) - nie je bremenom periodicky sa vyskytujujúcim, ale je takým bremenom, ktoré je vyvolané skutočnými potrebami a na zaokrytie ktorého riadne príjmy či výnosy vlastných majetkov už nepostačujú. Teda nemožno cirkevnú daň vyrubovať za účelom jej hromadenia, resp. za účelom jej zkaptalizovania, ponaváč by to bolo v príkraj protive tak s ustanovením zák. čl. XXVI. 1790, ktorý má na zreteli len skutočné potreby cirkvi, ako aj s právnou povahou a s účelom samej cirkevnej dane.

*Kedy môže
byť vyrúbená
cirk. daň?*

Cirkvi vyrúbenie dane na základe práva štatutárneho prevádzajú vlastnými orgánmi určenými k tomu stanovami, a to len v medziach týchto stanov,

čo toľko znamená, že náboženská obec pri vyrúbení *Stanovy čo a vymáhaní cirkevnej dane* povinná je pridržiavať sa *predpoklad smerníc, resp. predpisov stanov, od ktorých za žiadnych okolností nemôže sa svevoľne odchýliť a mohla by tak učiniť len v prípade zmeny stanov.*)*

Vyrúbenie v praxi prevádzka zastupiteľstvo náboženskej obce, resp. zastupiteľstvom k tomuto cielu určená daňová komisia.

Pred započatím práce daňovej komisie, počasne pred skutočným vyrúbením dane, príslušné orgány náboženskej obce podľa vzoru všeobecných spolkových predpisov v prvom rade sostavia ročný rozpočet s podrobnným a presným výkazom potrieb (výdajov) a príjmov, ktorý vždy musí byť zastupiteľstvom prejednaný a odhlasovaný, a len prípadný schodok, javiaci sa medzi výdajmi a príjmami, má byť hradený vyrúbením cirkevnej dane.

*Rozpočet
náb. obce.*

Rozpočet náboženskej obce pozostáva z riadnych a mimoriadnych potrieb, totiž z potrieb, ktoré každého roku pravidelne sa vyskytujú a z potrieb, ktoré len občasne sa objavujú.

*Riadne a
mimoriadne
potreby náb.
obce.*

Riadne potreby pojaté sú do rozpočtu bez ďalšieho jednania, totiž bez toho, žeby k ich zaradeniu do rozpočtu bol potrebný zvláštny súhlas zastupiteľstva. Na príklad: platy zamestnancov. Naproti tomu mimoriadne potreby vždy musia byť prejednané a odhlasované, resp. musia spočívať na právoplatných usneseniach zastupiteľstva, poneváč tvoria nové výdaje, ktoré môžu vzniknuť len za súhlasu reprezentácie náb. obce. Na príklad: stavba nového kostola.

Už tu treba poznamenať, že podľa vzoru všeobecných spolkových predpisov o schôdzi zastupiteľstva pojednávajúceho rozpočet, má sa viesť zápisnica, z ktorej má byť zjavný priebeh tejto schôdze, totiž musia byť v nej zaznačené stanoviská a či prejavy jednotlivých

*) Nález najv. spr. súdu zo dňa 9. X. 1930, čís. 15288.

Zápisnica o členov zastupiteľstva, učinené počas jednania o jednotlivých bodoch rozpočtu; ďalej má byť v nej zaznačený spôsob hlasovania: či sa hlasovanie diaľo tajne alebo verejne, jaký bol pomer hlasov, ktorí členovia hlasovali pre rozpočet a ktorí proti nemu, a konečný výsledok hlasovania.

Taktiež k zápisnici o schôdzi má byť pripojený dôklaď o tom, že členovia zastupiteľstva o mieste a o dobe vydržiavania schôdze boli riadne vyrozumení so sdelením presného programu schôdze. (Pozvánka).

Ďalej má byť pripojená prezenčná listina členov zúčastnivších sa schôdze, ktorá má byť opatrená ich vlastnoručnými podpismi.

Konečne zápisnica o schôdzi má byť uhodnoovernená prítomnými členmi určenými k tomu zastupiteľstvom.

Na základe takto sostaveného a odhlasovaného rozpočtu daňová komisia pristúpi k skutočnému vyrúbeniu cirkevnej dane, slúžacej k zaokrytiu vykázaného schodku rozpočtu.

Taktiež podľa vzoru všeobecných spolkových predpisov pred skutočným vyrúbením dane na jednotlívco, cirkevný rozpočet má byť 8—10 dní na vhodnom mieste k verejnemu nahliadnutiu vyložený a to buďto v miestnostiach náboženskej obce a keď by takých náboženská obec nemala, na farskom úrade, alebo v cirkevnej škole, prípadne s povolením obecného predstavenstva na obecnom dome, za tým účelom, aby zainteresované osoby mohly sa presvedčiť o správnosti rozpočtu, resp., aby mohly sa proti nemu odvolať k vyšej cirkevnej vrchnosti.

Vyloženie cirk. rozpočtu.

Po právoplatnosti rozpočtu, resp. po vybavení prípadných odvolaní nadriadenou cirkevnou vrchnosťou, daňová komisia ustáli daňový klúč (%) a dľa toho prevedie vyrúbenie dane na jednotlívco.

V záujme poriadku ako aj v záujme odstránenia zbytočných sporov, ktoré s vyrúbením tak často sa vyskytujú, správne by bolo a je aj potrebné, aby každý

Daňový klúč.

jednotlivec, resp. každý poplatník zvlášte a to písomne bol vyrozumený o výške na neho vyrúbenej dane, aby mal možnosť dozvedieť a presvedčiť sa o správnosti na neho vyrúbenej dane a v prípade, že by s vyrubením nesúhlasil, mal možnosť domáhať sa nápravy cestou inštančnou (cirkevnou), resp. aby mohol podať odvolanie.

Odvolacou cirkevnou vrchnosťou pravidelne býva odvolacia daňová komisia a proti jej rozhodnutiu možno sa odvolať k zastupiteľskému sboru, ovšem len vtedy, keď to stanovy pripúšťajú.

V katolických náboženských obciach poslednou inštanciou býva príslušný biskupský ordinariát, ktorý rozhoduje s konečnou platnosťou, ktorému toto právo podľa vnútorného zariadenia cirkvi katolickej prináleží.

Tu treba uviesť, že v praxi meritorné námietky proti vyrúbeniu dane možno uplatňovať len v rámci tohto inštančného postupu, totiž pred forumami cirkevnými, poneváč meritorné námietky v exekučnom pokračovaní u štátnych úradov nemožno už úspešne uplatňovať,*) výjimiac tých prípadov, v ktorých cirkevné vrchnosti v inštančnom postupe na meritorné námietky odvolania vôbec neberú zreteľ, resp. formálne a meritorné vady cirkevných usnesení neodstránia, v dôsledku čoho tieto usnesenia čo opatrenia vlastným stanovám odporujúce nestanú sa párvoplatnými, počasne neobsahujú exekučný titul nezbytný k ich prevedeniu štátnymi úradmi.

Podľa ustanovení miestnych stanov cirkevná daň, ako bremeno osobné plynúce z parochiálneho sväzku resp. z patričnosti k náboženskej obci, môže byť vyrúbená len na členov náboženskej obce, totiž na tie osoby, ktoré sú členmi dotyčnej konfesie a ktoré svoje riadne bydlisko majú na území náboženskej obce. Na iné osoby, ktoré nepatria k tejto konfesii, resp. na osoby vystúpivšie v smysle §-u 5. zákona číslo 96/1925

Vyrozumenie jednotlívco o vyrúbenej dane.

Odvolacie vrchnosť.

Uplatňovanie meritorných námietok len v inštančnom postupe je prípustné.

Cirk. daň môže byť vyrúbená len na členov náb. obce.

*) Nález najv. spr. súdu zo dňa 18. VI. 1926 čís. 8080.

Vystúpenie Sb. z. a nar. z tejto konfesie, nemôže byť cirkevná
z cirkvi. daň vyrúbená. Tieto osoby povinné sú plniť opustenej cirkvi len záväzky splatné do dňa vystúpenia.*)

Právnické osoby. Nemôže byť cirkevná daň vyrúbená ani na právnické osoby: štát, obec, úč. spoločnosť, závody atď., poneváč právnické osoby podľa ich právneho postavenia k žiadnej konfesii nepatria, v dôsledku čoho nemôžu byť obťažené bremenom vyplývajúcim z patričnosti ku konfesii, resp. zo svázkmu parochialného.**)

Osoby žijúce v miešanom manželstve. Osoby žijúce v miešanom manželstve povinné sú cirkevnú daň platí svojím cirkvám a to vždy len od vlastných majetkov - dôchodkov a preto pri ich oddanení nemôžu prichodiť v úvahu majetky - dôchodky spolumanžela resp. manželskej strany.***)

Z uvedených je patrné, že plateniu cirkevnej dane podliehajú len príslušníci dotyčnej konfesie, resp. členovia náboženskej obce; lenže náboženské obce na základe ich štatutárneho práva oprávnené sú z tohto pravidla výnimku urobil a niektoré osoby od platenia dane osloboďiť. Na príklad: duchovné osoby, organista, učiteľ, kostolník, zvonár atď. pravdepodobne bývajú od platenia dane oslobodení.

Štátne a verejnoprávne zamestnanci. Cirkevnú daň povinní sú platíť aj štátne zamestnanci; ďalej zamestnanci verejnoprávnych svázkov: obcí a miest, nakoľko od tejto dane výslovne neboli oslobođeni stanovami****)

Dalej u cirkvi rim. katolickej môžu byť zaviazaní k plateniu cirkevnej dane aj tí cirkevníci, ktorí súce nebývajú na území náboženskej obce, avšak majú tam

*) Vid. § 2. nariadenia býv. uh. min. kultu čís. 1191/1888 prez resp. § 5. zák. čís. 96/1925 Sb. z. a n.

**) Rozhodnutie býv. uh. min. kultu čís. 14705/1891.

***) Vid. Dr. Munka: Cirkevné dávky, str. 20-21., resp. rozhodnutie býv. uh. min. kultu číslo 497/1903.

****) Rozhodnutie uh. min. rady číslo 3/1887.

nehnuteľnosti, predpokladajúc ovšem, že je to v stánovách vyslovené. To sú takzvaní „forenses“.*)

Predpokladom platenia cirkevnej dane u všetkých cirkvi je príslušnosť ku konfesii, počasné členstvo v náboženskej obci, ktoré však u cirkvi rim. katolickej upravené je zásadami „domicilium-u“ a „quasidomicilium-u“. V smysle zásady domiciliumu do svázkmu náboženskej obce patria všetky tie osoby, ktoré na území náboženskej obce majú svoje riadne bydlisko a sú rim. kat. vierovyznania bez ohľadu na domovskú a štátnu príslušnosť.

Lenže príslušnosť počasné členstvo v náboženskej obci určí sa u cirkvi rim. katolickej aj podľa zásady „quasidomicilium-u“, v dôsledku čoho cirkevnú daň povinné sú platíť aj tie osoby - ovšem cirkevníci -, ktoré na území náboženskej obce súce nebývajú, ale majú tam nehnuteľnosti.

Tieto osoby - forenses - podľa všeobecnej právnej zásady nemali by žiadne cirkevné bremena znášať, lebo však ony podľa svojej osoby do parochiálneho svázkmu, resp. do svázkmu náboženskej obce nepatria; lenže partikulárny právny zvyk túto všeobecnú právnu zásadu cirkevného práva deroguje a tým forensesov zavázuje k znášaniu parochiálnych bremien práve tak, ako keby bývaly na území náboženskej obce, resp. keby boli riadnymi členmi náboženskej obce.**)

Tento právny názor rim. kat. cirkvi zakladá sa na rozhodnutiach kongregácie „Sacra Congregatio Concilii Tridentini interpretum“.***)

Smysel tejto zaviazanosti „Forenses“-ov kanonisti v tom spätrajú, že „Forenses“ cestou ich nehnuteľnosti predsa sa len zúčastňujú istých cirkevných úkonov v

Domicilium a quasidomicilium.

Nehnuteľnosti čo podklad vyrúbenia cirk. dane.

*) Rozhodnutie býv. uh. min. kultu čís. 497/1905.

**) Rozhodnutie býv. uh. min. kultu čís. 497/1905.

***) Vid. Dr. Munka: Cirkevné dávky, str. 54-55.

dotyčnej parochii a či v náboženskej obci, na príklad: v posviackach ozimin, v cirkevných sprievodoch, v koledách atď., čím ich zaviazanost javí sa byť odôvodnená aj s hľadiská verejnoprávneho v tom smysle, že parochiálny sväzok uvedenými cirkevnými úkonmi prenáša sa na nehnuteľnosť ležiacu na území náboženskej obce, čo ovšem má za následok uvalenie bremien na ich majiteľov práve tak, ako na skutočných členov náboženskej obce.

Lenže veriaci, ktorí skutočne do sväzku náboženskej obce nepatria, môžu byť cirkevnou daňou obťažení len od tých majetkov, ktoré ležia na území náboženskej obce, lebo v prípade, že by boli obťažení dávkami aj od nehnuteľnosti ležiacich v iných cirkevných obvodoch, boli by dvakrát obťažení od tých istých objektov, čo však už aj s hľadiskom objektívnej spravedlivosti nie je prípustné *)

Výška daňových poplatkov pripadajúcich na jednotlivých členov je závislá od výšky schodku vykázaného v cirkevnom rozpočte a vyrúbi ich daňová komisia, resp. k tomu určený orgán podľa predom ustáleného daňového klúča, pri čom ovšem treba dbať aj majetkového položenia veriacich.

Daňový základ. Sám daňový základ, podľa ktorého má sa ustáliť daň na jednotlivcov, resp. podľa ktorého vyrubenie má sa previesť, určí si cirkev podľa štatutárneho práva stanovami. Prax v tomto ohľade je rôzna.**)

Takýmto daňovým základom v praxi býva priama štátnej daň, alebo daň zárobková, - dôchodková, domová, - pozemková, prípadne skutočný dôchodok bez ohľadu na štátne dane (na príklad u židov), a výmer pozemkov.

Tohto základu daňová komisia má sa pridržiavať a môže sa od neho odchýliť iba vtedy, keď toto u-

*) Rozhodnutie býv. uh. min. kultu čís. 7839/1902.

**) Rozhodnutie býv. uh. min. kultu čís. 7522/1903,

Výška dane.

stanovenie stanov bolo zastupiteľstvom náboženskej obce pozmenené a táto zmena bola schválená aj štátnej správou kultovou, totiž ministerstvom školstva a národnej osvety. Viď nález najv. spr. súdu zo dňa 21. nov. 1925 čís. 19476, v ktorom je výslovne vypovedané, že každá zmena každého jednotlivého predpisu stanov prislúcha sice do právomoci valného shromaždenia, lenže môže byť prevedená len s výhradou schválenia nadriadeného úradu jak cirkevného tak svetského.

Daň. komisia povinná je pridržiavať sa daň. základu.

Daňová komisia v praxi daňový klúč tým spôsobom ustáli, že v prvom rade zistí počet danepovinných členov, v druhom rade - keď za základ vyrúbenia slúži priama štátnej dane platenej poplatníkmi - členmi náboženskej obce a pomocou vykázaného schodku rozpočtu ustáli %, totiž daňový klúč, podľa ktorého cirkevná daň má byť na jednotlivcov vyrúbená.

Ustálenie daň. klúča.

Podľa ustáleného daňového klúča (%) vyrubené daňové poplatky, resp. ich súhrn má sa vždy srovnávať s rozpočtovým schodkom a preto nie je prípustné, aby daňový klúč bol vyšší, než to zaokrytie schodku vyžaduje.

Na príklad: schodok cirkevného rozpočtu v náboženskej obci v B., v ktorej za daňový základ slúži priama štátnej dane, čini 50.000 Kč, danepovinnych členov je 4.000, celková suma priamej štátnej dane veriacimi a či členmi náboženskej obce platenej podľa výkazu berného úradu čini 400 000 Kč; v tomto prípade daňový klúč ustáli sa v 12.5 %-och dla tohto výpočtu;

$$\begin{array}{rcl}
 400.000 & & 100 \% \\
 50.000 & & x \\
 \hline
 x : 100 = 50.000 : 400.000 \\
 \hline
 50.000 \times 100 & = & 12.5 \% \\
 400.000 & &
 \end{array}$$

Nepredvídané výdaje.

Z uvedeného príkladu vidno, že k zaokrytíu schodku cirkevného rozpočtu 50.000 Kč. pri počte 4.000 danepovinných členov stačí, keď daňový klúč v 12.5 %-och je ustálený, a preto nie je prípustné, aby toto % bezdôvodne bolo prekročené pri vyrúbení dane na jednotlivcov. Keď by aj malo byť toto % zvýšené, môže sa to stať len z toho dôvodu, že všetky vyrúbené daňové poplatky nemôžu byť v plnej mieri zinkasované. Tým menej môže byť toto % prekročené vtedy, keď v cirkevnom rozpočte zvlášť je postarané o nepredvídané výdaje, ktoré môžu sa, avšak nemusia sa bezpodmienečne dostaviť, v dôsledku čoho ničím nie je odôvodnené, aby daňový klúč svedomie bol nad normálnu mieru zvyšovaný a to už aj preto nie je dovolené, poneváč právo vyrúbenia cirkevnej dane — ako to bolo už aj vyšespomenuté — udeľuje sa cirkvám výlučne na zaokrytie s k u t o č n ý c h potrieb, ktoré už nemôžu byť zaokryté z výnosov majetku náboženskej obce; takéto vyrúbenie dane bolo by v protivej aj s jej úlohou, ktorej práve má slúžiť.

V prípade, že nepredvídané výdaje, o ktoré v rozpočte bolo postarané, nedostavily sa, tak na tieto výdaje preliminovaný obnos, čo úspora minuloročného rozpočtu, podľa stálej praxi má byť použitá v budúcom rozpočte ako hotovosť.

Lenže pri vyrúbení cirkevných daní — ako to už bolo spomenuté — neberie sa vždy za základ priama štátnej daň, lebo však cirkvi v tomto ohľade nie sú viazané, ale podľa ich práva štatutárneho ustália si tento základ cirkvi samé stanovami podľa ich voľného uváženia.

Majetkové a spoločenské postavenie čo základ vyrúbenia cirk. dane.

Takýmto základom k vyrúbeniu dane môže byť aj majetkové a spoločenské postavenie a či dôchodok členov náboženskej obce, ich nehnuteľnosti, resp. výmer pozemkov atď., ako je to na príklad aj v bratislavskej náb. obci, v ktorej cirkevná daň podľa § u 94. stanov tak tiež vyrúbuje sa podľa majetkového a spoločenského

postavenia členov bez ohľadu na výšku štátnych daní.

V prípade vyrúbenia cirkevnej dane podľa majetkového a spoločenského postavenia, členovia náboženskej obce — bez ohľadu na štátne dane — zaraďení sú do istých stupnič a podľa týchto stupnič je na nich vyrúbená cirkevná daň.

Ovšem tento spôsob vyrúbenia dane je v protifej už s uvedenými smernicami vzťahujúcimi sa na ustálenie daňového klúča, poneváč podľa takého základu nie je možné presne ustáliť daňový klúč, podľa ktorého vyrúbenie na jednotlivcov sa prevádzka a podľa ktorého má sa dosahnuť výšky obnosu potrebného k zaokrytiu schodku rozpočtu. Ohliadnúc od uvedeného nedostatku takého vyrúbenia, tento spôsob odanenia nevhodný je už aj z tej ďalšej príčiny, že pri väčšine členov nedá sa kontrolovať zadelenie členov do jednotlivých stupnič, keďže cirkev nemá k tomu možnosť, aby spoločenské, resp. majetkové položenie svojich členov správne zistila a dla toho zaraďenie previedla. O správnom zaraďení môže byť reč iba u štátnych a verejných zamestnancov a to len u tých, ktorí okrem svojho platu žiadneho iného majetku a či dôchodkov nemajú.

Takýmto spôsobom, resp. dla dôchodku a spoločenského stavu veriacich ustáluje sa cirkevná daň v bratislavskej náboženskej obci a to dla nižšieuvedených smerníc §-u 94. stanov tejto náboženskej obce, schválených výnosom ministerstva školstva a nár. osvety zo dňa 16. februára 1933 číslo 18199/1933-VI-I.

„Cirkevno-obecná daň ustáluje sa primerane k spoločenskému stavu, zárobkovým a majetkovým pomerom člena cirkevnej obce, podľa nižšieuvedených stupnič a podľa tam označených číslíc :

I. stupnica, jednotkové číslo 1-2. Sem patria : osoby samostatné zárobkove činné, robotníci, nádenníci, sluhowia a slúžky, diurnisti a zriadenci.

II. stupnica, jednotkové číslo 3-4. Sem patria :

Vyrúbenie cirk. dane v bratislavskej r. k. náb. obci.

obchodní a priemyselní pomocníci, podúradníci. Tiež súkromní a verejní úradníci s ročnými pôžitkami od 7.200 do 12.000 Kč.

III. stupnica, jednotkové číslo 5-6. Sem patria: obchodníci a priemyselníci bez pomocníka a kapláni. Tiež súkromní a verejní úradníci s ročnými pôžitkami od 12.000 - do 24.000 Kč.

IV. stupnica, jednotkové číslo 7-10. Sem patria obchodníci a priemyselníci s jedným pomocníkom, obchodní cestujúci, majitelia a nájomníci pozemkov s majetkom do 10 kat. jutár, majitelia a nájomníci vinohradov s majetkom do 2 kat. jutár, majitelia a nájomníci hospodárskych záhrad s majetkom do 1. kat. jutra. Tiež súkromní a verejní úradníci s ročnými pôžitkami od 24.000 - do 36.000 Kč.

V stupnica, jednotkové číslo 11 - 20. Sem patria: obchodníci a priemyselníci s 2-3 pomocníkmi, obchodvedúci, obchodní agenti, zubní technici, kandidáti advokátstva a verejného notárstva, majitelia, nájomníci pozemkov s majetkom do 11 - 20 kat. jutár, majitelia a nájomníci vinohradov s majetkom do 3-4 kat. jutár, majitelia a nájomníci hospodárskych záhrad s majetkom do 2-3 kat. jutár. Tiež súkromní a verejní úradníci s ročnými pôžitkami od 36.000 Kč - do 48.000 Kč.

VI. stupnica, jednotkové číslo 21 - 40. Sem patria: obchodníci a priemyselníci s 3 - 4 pomocníkmi, majitelia realitných kancelárii, advokáti bez kandidáta, farári, lekári a zubní lekári len so súkromnou praxou, majitelia a nájomníci pozemkov od 21-30 kat. jutár, vinohradov do 5-8 kat. jutár, hospodárskych záhrad do 4-5 kat. jutár. Tiež súkromní a verejní úradníci s ročnými pôžitkami od 48.000 - do 60.000 Kč.

VII. stupnica, jednotkové číslo 41-60. Sem patria: obchodníci a priemyselníci s 5-7 zamestnancami, súkromní merníci, stavitelia, prokuristi peňažných ústavov, lekári-profesori, lekári so súkromnou a nemoc-

níčnou praxou, lekári nemocenských pokladní, advokáti s kandidátom, majitelia a nájomníci pozemkov s majetkom do 30-40 kat. jutár, vinohradov do 7-10 kat. jutár, hospodárskych záhrad do 6-8 kat. jutár. Tiež súkromní a verejní úradníci s ročnými pôžitkami výše 60.000 Kč.

VIII. stupnica, jednotkové číslo 61-80. Sem patria: obchodníci a priemyselníci s 8-10 zamestnancami, advokáti s viac kandidátmi, verejní notári, majitelia a nájomníci pozemkov s majetkom do 41-50 kat. jutár, vinohradov do 11-15 kat. jutár a hospodárskych záhrad do 9-10 kat. jutár.

IX. stupnica, jednotkové číslo 88-120. Sem patria: obchodníci a priemyselníci s 11-15 zamestnancami, riaditelia peňažných a poisťujúcich ústavov, majitelia a nájomníci pozemkov s majetkom do 51-100 kat. jutár, vinohradov do 16-20 kat. jutár a hospodárskych záhrad do 11-15 kat. jutár.

X. stupnica, jednotkové číslo : 121-180. Sem patria: obchodníci a priemyselníci so 16-20 zamestnancami riaditelia továreň, majitelia a nájomníci pozemkov s majetkom do 101-120 kat. jutár, vinohradov výše 20 kat. jutár a hospodárskych záhrad výše 15 kat. jutár.

XI. stupnica, jednotkové číslo 181-240. Sem patria: majitelia továreň s 20-30 zamestnancami, majitelia a nájomníci pozemkov s majetkom do 300-400 kat. jutár.

XII. stupnica, jednotkové číslo 241-320. Sem patria: majitelia továreň s výše 30 zamestnancami, majitelia a nájomníci pozemkov vyše 400 kat. jutár.“

III. ČASŤ.

Vymáhanie cirkevnej dane.

a) Vymáhanie dane cirkevnou obcou.

Všeobecne uznávanou právnou zásadou je, že len právoplatne vyrúbená cirkevná daň môže byť vymáhaná, čo toľko znamená, že členovia náboženskej obce len vtedy sú povinní na nich vyrúbenú daň zapríť, keď vyrúbenie dane stalo sa právoplatným, toči, keď proti vyrúbeniu v predpisanej lehote nebolo podané odvolanie, alebo keď aj bolo podané, lenže príslušnou cirkevnou vrchnosťou bolo zamietnuté, v dôsledku čoho vyrúbenie dane stalo sa právoplatným a vykonávateľným.

Vymáhanie cirkevnej dane prevádzka tomu určený orgán náboženskej obce, povinnosťou ktorého je, vyzvať danepovinných členov k zaplateniu na nich vyrúbenej dane s pohrozením, že keď túto daň v prekluzívnej lehote nezaplatia, cestou administratívnej exekúcie bude od nich vymáhaná spolu s úrokami zo zameškania.

Po vypršaní lehoty vymáhajúci cirkevný orgán s pripojením výkazu dížníkov požiada príslušnú administratívnu vrchnosť prvej stolice o exekučné vymáhanie, ktoré podľa predpisov druhej časti, kap. I. vládneho nariadenia číslo 8/1928 Sb. z. a nar. sa prevádzka.

Už tu treba uviesť, že proti výzve orgána náb. obce nemožno sa dovolávať nápravy u štátnej administratívnej vrchnosti, poneváč takejto nápravy dotyčné osoby mohly sa dovolávať iba počas inštančného pokračovania prevádzaného cirkevnými vrchnostiam, kedy v záujme ochrany vlastných práv maly možnosť

Len právoplatne vyrúbená cirkevna daň môže byť vymáhaná.

*Daň vyrúbu-
júci cirk.
orgán.*

*Vymáhanie
cirk. dane pol.
úradmi.*

vystupovať čo procesné strany.*) Administratívna vrchnosť bude oprávnená a povolaná vyrúbenie presku-mávať iba počas exekučného pokračovania, totiž len vtedy, keď príslušný cirkevný orgán požiada adminis-tratívnu vrchnosť o exekvovanie svojho právoplatného usnesenia, totiž o exekvovanie právoplatne vy-rúbenej cirkevnej dane.

Na príklad : Člen X. Y. neuspôjil sa s vyrúbením dane, domáhal sa nápravy cestou inštančou (cirk. vrchností), avšak jeho sťažnosti reš. odvolaniu ne-bolo vyhovené, v dôsledku čoho obrátil sa o nápravu na štátnu vrchnosť. Takúto žiadosť dotyčný štátny úrad ako neprípustnú a limine má zamietnúť s odôvodnením, že dotyčný svoje námetky môže uplatňovať iba počas administratívnej exekúcie, alebo že proti nezákonnosti cirkevného opatrenia môže podať dozorčiu sťažnosť na ministerstvo školstva a národnej osvety.

b) Vymáhanie cirkevnej dane štátnymi úradmi. (Exekúcia).

Z pojmu štátnej suverenity plynie, že štátna moc je najvyššia, na inej moci nezávislá, charakterizovaná je neobmedziteľnosťou a nedeliteľnosťou, čo ináč keď znamená, že na území podliehajúcim štátnej moci nict žiadneho originárne vzniklého právneho poriadku podľa štátneho a že každá právna moc má pôvod v moci štátnej.**)

Je sice pravdou, že celá verejná správa v dnešnom štáte nie je zaobstarávaná výlučne orgánmi štát-nymi, poneváč niektoré odvetvia verejného života za-obstarávané sú aj verejnoprávnymi sväzkami - kor-poráciami, čo právnickými osobnosťami, ktorým v tom-to ich postavení prináleží istý obor pôsobnosti, ktorý

*) Nález najv. spr. súdu zo dňa 18. VI. 1926 čís. 8080, resp. nález zo dňa 10. XI. 1922 čís. 10061.

**) Hobza: „Poměr mezi štátem a cirkvi“ roč. 1925, str. 81.

zaobstarávajú ony samé vlastnými orgánmi. Lenže tento obor pôsobnosti, ktorý všeobecne nazývame „samo-správou“, nie je mysliteľný bez vôle štátnej, totiž samo-správny sväz svoju právnu moc nad svojimi členami nevykonáva samostatne, ale len na základe dovolenia moci štátnej, čo prakticky toľko znamená, že aj samo-správny sväz má právo udeliť svojim členom príkazy a ich do istej miery k ich plneniu aj nutiť, lenže nemá už tej moci, akéj má štát, totiž samostatnej moci donucovacej, v dôsledku čoho pri skutočnom vykonávaní svojich opatrení, teda v príčine ochrany svojich práv je odkázaný na výkonnú moc štátu práve tak, ako aj súkromné osoby.*)

Takýmito verejnoprávnymi sväzmi, korporáciami sú aj náboženské spoločnosti, a či cirkvi, ktorým tak tiež bola sverená časť verejnej správy týkajúca sa náboženského života, z ktorého dôvodu aj ich organizácie, resp. inštitúcie a zákony stojia pod ochranou štátnej, ich predpisy stávajú sa závaznými tak pre štát ako aj pre jeho orgány, ktoré na požiadanie povinné sú previesť právoplatné cirkevné usnesenia — opatrenia, inými slovami: povinné sú poskytnúť im výkonnú moc (brachium saeculare).

Ako vidno právny nárok náboženských spoločností a či cirkví na poskytnutie výkonnej moci štátnej — odhliadnúc od prastarých zákonov — vždy treba odvodzovať zo štátneho uznania ich ústav, ktorým faktom stávajú sa verejnoprávnymi korporáciami zaobstarávajúcimi časť verejnej správy. Teda štátna výkonná moc z toho dôvodu sa cirkvám poskytuje, že cirkevní funkcionári, ktorým štát priznáva povahu úradov a ich pôsobnosti povahu moci úradnej,**) v prenesenej pôsobnosti vykonávajú časť vládnej moci, ktorú ináčej a to v nedostatku cirkevnej organizácie, museľ by vykonávať sám štát vlastnými orgánmi.

*) Hobza: „Pomér mezi štátem a cirkví“, roč. 1925. str. 83.

**) Nález najv. spr. súdu zo dňa 25. VI. 1925 číslo 9720.

Z tohto hľadiska treba posudzovať poskytnutie výkonnej moci aj u cirkvi rim. katolíckej napriek jej zvláštnej — svetovej organizácii na štátnej moci nezávislej, ktorá nie je obmedzená hranicami jednotlivých štátov, ale rozprestiera sa po celom svete, v dôsledku čoho aj svoju prámcu neodvodzuje z moci štátnej ako ostatné cirkvi, ale odvodzuje ju od svojho zakladateľa: Krista, poňažne zo všeobecného práva cirkevného. Svetová organizácia cirkvi r. kat. vzniká súčasne so svetovou organizáciou rimskej ríše. Organizuje sa po jej vzore. Osamostatní sa len po jej rozpadnutí, ovšem podržaním svojej organizácie, čím nezávislou sa stáva na právomoci jednotlivých štátov vzniklých v dobe pozdejšej.

Že však nás štát napriek uvedeným okolnostiam, teda napriek tomu, že organizácia resp. zákony a predpisy cirkvi rim. katolíckej nepríslia zo štátneho práva, predsa jej poskytuje výkonnú moc, treba privlastniť tej skutočnosti, že aj nás štát — ako to po väčšine činia aj ostatné európske štaty — tento špecialny právny stav uznáva, v dôsledku čoho jej predpisy resp. na ich základe učinené opatrenia stávajú sa závaznými tak pre štát, ako aj pre jeho orgány, ktoré za týmto účelom resp. za účelom ich prevádzania povinné sú jej na požiadanie aj výkonnú moc poskytnúť.*)

Spôsob poskytnutia výkonnej moci štátnej jednotlivým cirkvám upravený je predpisami vládneho nariadenia číslo 8/1928 Sb. z. a nar.

V smysle týchto predpisov exekučný úrad I. stolice na návrh (žiadosť) dotyčnej cirkvi v prvom rade má zistiť, či previesť sa majúce cirkevné opatrenie (usnesenie) je právoplatné a ako také vykonateľné, totiž, či tvorí exekučný titul, nezbytný k prevedeniu exekúcie (§ 90. vi. nar. čís. 8/1928 Sb. z. a nar.). V kladnom prípade vydá príkaz k plneniu (§ 96). Jestli

*) Nález najv. spr. súdu zo dňa 15. V. 1930. číslo 7823.

Príkaz k plneniu,

Exekúcia v širšom smysle slova.

Exekúcia v užšom smysle slova.

Uplatňovanie námetok.

však exekučný úrad dospel k názoru, že cirkevné opatrenie neobsahuje exekučný titul, má žiadosť za prevedenie exekúcie zamietnúť, ktorý výrok v postupe inštančnom je konečný a možno proti nemu podať iba sťažnosť k najvyššiemu správnemu súdu.

V prípade prvom, totiž, keď exekučný úrad zistí, že cirkevné opatrenie obsahuje exekučný titul, totiž že bolo vydané oprávneným cirkevným orgánom a že je vykonateľné proti exekútovi, má v smysle 1. odst. §-u 96. cit. vl. nariadenia vydáť príkaz k plneniu s udelením lehoty k plneniu a súčasne pohrozit s exekučným vymáhaním pre prípad, že by do stanovenej lehoty nebolo príkazu vyhovené a prípadne námetky podané proti tomuto príkazu neboli by uznané dôvodnými.

Ako viďno, s prikazom k plneniu v skutočnosti nenariaduje sa ešte exekúcia, ale zavádzajú sa ním len exekučné pokračovanie (exekúcia v širšom smysle slova), lebo však skutočná exekúcia nariadi sa len po vypršaní lehoty exekučného príkazu k plneniu, resp. po zamietnutí námetok podaných proti tomuto príkazu, o ktorých rozhoduje príkaz vydávajúca exekučná vrchnosť a to zpravidla s platnosťou konečnou (§ 126. cit. vl. nariadenia).*

Z tohto dôvodu exekučný úrad na požiadanie cirkevného orgána nemá ihneď nariadiť exekúciu, resp. exekučné vymáhanie dlžnej požiadavky, poneváč proti nariadenej exekúcii (v užšom smysle slova) podľa §-u 126. cit. vl. nariadenia nie sú prípustné už námetky, na uplatňovanie ktorých však exekút v rámci exekučného pokračovania podľa §-u 96. má nárok a tohto práva nemôže byť pozbavený pre nesprávny postup exekučného úradu. Preto exekučný úrad má sa presne riadiť výšuvedenými predpismi, totiž v prvom rade má vydáť príkaz k plneniu s umožnením podania ná-

*) Nález najv. spr. súdu zo dňa 10. X. 1932 číslo 2094 a nález zo dňa 21. I. 1933 čís. 656.

mietok a len keď by týmto námetkam nebolo vyhovené, má sa nariadiť exekúcia.

Exekučnými úradmi v okresoch sú okresné úrady, kdežto v mestách: v Bratislave a v Košiciach mestské notárske úrady. Tieto úrady tak o námetkach, ako aj o nariadení exekúcie rozhodujú s platnosťou konečnou, vyjmúc prípadov v §-e 126. taxative uvedených. Z tohto dôvodu nesmú priopustiť odvolanie na krajský úrad, ale svoje opatrenia - výmery vždy majú prehlásiť za konečné s poučením, že proti ich výmerom nie je prípustný ďalší opravný prostriedok.

Z uvedených je patrné, že v exekučnom pokračovaní nie je prípustné odvolanie a dlžné strany môžu iba námetky uplatňovať a to len proti príkazu k plneniu, o ktorých s platnosťou konečnou rozhoduje exekučná vrchnosť (okresný úrad).

Je sice pravdou, že podľa stálej judikatúry najvyššieho správneho súdu právo rozhodovania o náboženskej dani prisluchá výlučne orgánom náboženskej spoločnosti* (náboženskej obci, cirk. sboru) a že nie je vecou štátnych úradov, aby rozhodnutia (vyrúbenie dane) príslušných orgánov náboženskej obce meritorne prezükúmavaly: naopak, v exekučnom pokračovaní povinnosťou štátnych úradov je len to, aby zkúmaly, či je tu platný exekučný titul, totiž právoplatné usnesenie cirkevného orgána náboženskej obce. Teda administratívny úrad povolujúc exekúciu náboženskej dane vymeranej už právoplatne príslušnými cirkevnými orgánmi, môže prezükúmať exekučný titul (právoplatné cirkevné usnesenie) len po stránke, či bol vydaný orgánom k jeho utvoreniu príslušným a či je vykonateľný proti osobe proti ktorej exekúcia má sa považovať: nie je oprávnený štátny úrad k tomu, aby v exekučnom pokračovaní zabýval sa s otázkou, či povinnosť platia cirkevnú daň bola strane uložená právom a či ne-

*) Nález najv. spr. súdu zo dňa 18. VI. 1926 čís. 8080.

Exekučné úrady.

Exekučné úrady rozhodujú s platnosťou konečnou.

Štátne úrady nemôžu meritorne prezükúmavať cirk. opatrenia.

*Zamietnutie
žiadosti o
prevedenie
exekúcie.*

právom, resp. exekučný úrad, ktorý bol príslušným orgánom cirkvi požiadany o exekučné vymáhanie cirkevnej dane, príslušnými orgánmi cirkevnými už právoplatne vymeranej, nemôže - povolujúc takúto exekúciu - prezkrúmať vo všetkých smeroch exekučný titul, ktorým bola formalizovaná povinnosť exekútova a ktorý je základom zahájenia exekúcie. Ináč viedlo by takéto prezkrúmanie exekučného titulu vo všetkých smeroch vlastne k novému pokračovaniu náleziamu, totiž k utvoreniu nového exekučného titulu exekučnou vrchnostou, úlohou ktorej predsa je len to, aby buďto previedla cirkevné opatrenie, alebo jeho prevedenie zamietla, keď zistí, že nie je právoplatné, resp. neobsahuje exekučný titul*).

Avšak uvedenému stanovisku najv. spr. súdu, v smysle ktorého exekučné úrady nie sú oprávnené rozhodnutia cirkevných orgánov meritorne prezkrúmať, nemožno tak rozumieť, že výkonná moc štátnej (brachium saeculare) mala by byť cirkvám poskytnutá bezpodmienečne, totiž k prevedeniu aj takého cirkevného opatrenia, ktoré odporuje platným štátnym zákonom, resp. predpisom vlastných stanov, lebo však štát a či jeho výkonné orgány nemôžu sa nikdy prepričať cirkvám za účelom exekvovania illegálnych opatrení a menovite vtedy nie, keď cirkvi svojimi opatreniami buďto prekročily obor vlastnej pôsobnosti, alebo narušili vlastné stanovy.

*Št. úrad cirk.
opatrente je
oprávnený
prezkrúmať
len s hľadiská
aut. práva
náb. spoloč-
nosti.*

Z tohto dôvodu exekučné úrady pod titulom zkúmania vykonateľnosti cirkevných rozhodnutí oprávnené sú tieto prezkrúmať, avšak len s hľadiská autonomeného práva dotyčnej náboženskej spoločnosti, totiž tým spôsobom, aby zásahom štátneho úradu pri prevádzaní exekúcie neboli naštrbené práva náboženskej spoločnosti zabezpečené jej práve stanovami schválenými štátou správou kultovou.

*) Nález najv. spr. súdu zo dňa 29. XI. 1932 čís. 14578

Teda exekučný úrad cirkevné rozhodnutie môže zkúmať len po tej stránke, či pri vynesení cirkevného rozhodnutia boli dodržané predpisy stanov a či týmto cirkevným rozhodnutím neboli prekročený vlastný obor pôsobnosti cirkevného orgána. Keď teda exekučný úrad zistí, že cirkevné rozhodnutie bolo vydané buďto orgánom, ktorý k jeho vyneseniu neboli oprávnený, alebo že bolo vydané proti osobe, proti ktorej podľa platných stanov cirkevné rozhodnutie nemohlo byť vydané, má byť žiadosť za prevedenie exekúcie zamietnutá.

V dôsledku uvedených proti platobnému príkazu môže byť namietané, že cirkevné rozhodnutie (usnesenie) bolo učinené orgánom, ktorý podľa stanov neboli oprávnený k jeho vydaniu. Na príklad: vyrúbenie cirkevnej dane previedla cirkevná školská stolica, alebo vyrúbenie dane previedol sám predseda náboženskej obce, kdežto podľa stanov cirkevnú daň má vyrúbiť daňová komisia. V takýchto prípadoch teda nemôže byť reči o právoplatnom cirkevnom rozhodnutí, pochádzajúceho od oprávneného cirkevného orgána, a preto pre takúto vadu žiadosť za prevedenie exekúcie má byť zamietnutá.

Nemôže byť však exekútom namietané, resp. exekučný úrad nemá brať zreteľ na také námiestky, ktoré smerujú proti samému sostaveniu daňovej komisie, totiž nemôže byť namietané, že daňová komisia illegálne bola sostavená, lebo vraj sú v nej členovia, ktorí nemohli byť podľa stanov do nej volení. Zkúmanie a meritorné posúdenie takejto námiestky znamenalo by už zásah do autonomných práv náboženskej obce, ktorá jedine je oprávnená takúto spornú otázku si vyriešiť.

Dalej právom môže byť exekútom namietané, že osoba, proti ktorej exekúcia má sa previesť, vôbec nepodlieha právomoci dotyčnej náboženskej spoločnosti, na príklad: inoverec, právnické osoby, spoločnosti - účastinárske, štátny erár, poneváč nie sú členmi žiadnej náboženskej spoločnosti, alebo že osoba, keď aj

*Oprávnený
cirk. orgán
k vyrúbeniu
cirk. dane.*

*Námiestka
proti sostave-
niu daň.
komisie.*

*Námiestka
smerujúca
proti patrič-
nosti k náb.
obci.*

Námitka smerujúca proti doručeniu výrubu

podlieha právomoci dotyčnej náboženskej spoločnosti, nepodlieha však právomoci dotyčnej náboženskej obce, čo pravnej jednotky celej organizácie náboženskej spoločnosti.

Môže byť namietané, že previesť sa majúce cirkevné rozhodnutie nebolo exekútovi pravidelne doručené, resp. že neboli o ňom exekút vyrozumený, aby sa bol mohol proti nemu brániť v postupe inštančnom (cirkevnom), lebo však len ten úradný výrok môže tvoriť exekučný titul, teda nezbytný základ pre prevedenie administratívnej exekúcie, ktorý bol vydaný po prevedení pokračovania, v ktorom námiety podávajúci mal možnosť vystupovať ako procesná strana.*)

Taktiež možno namietať, že daňová komisia, resp. daň vyrubujúci cirkevný orgán pri vyrúbení dane nepridržiaval sa stanovami určeného základu. Na príklad : cirkevná daň bola vyrúbená podľa výšky všetkých štátnych priamych daní, kdežto podľa stanov mohla byť vyrúbená len podľa dane domovej.**)

Konečne možno namietať aj právoplatnosť rozpočtu, totiž, že cirkevný rozpočet bol odvolaním napadnutý a že toto odvolanie cirkevnou vrchnosťou nebolo vybavené, v dôsledku čoho ani vyrúbenie dane na jednotlivcov nemohlo byť ešte prevedené.

Už z uvedených prípadov ide zreteľne na javo, že štátny úrad, resp. exekučná vrchnosť cirkevné opatrenie môže zkúmať len s hľadiskom, či pri jeho utvorení boli dodržané platné právne predpisy, resp. či neboli ním narušené platné štátne zákony a zákonité nariadenia, resp. vlastné stanovy, ktorých príslušný - cirkevný orgán presne sa má pridržiavať už aj z toho dôvodu, že stanovy tieto pre dotyčnú náboženskú obec nabývajú pravnej moci špecialného zákona. Z tohto dôvodu tieto nedostatky a či vady už v rámci inštančného postupu majú byť odstránené.

* Nález najv. spr. súdu dňa 20. 10. XI. 1922, čís. 16061.

** Nález najv. spr. súdu zo dňa 21. XI. 1925, čís. 19476.

Cirk. stanovy pre náb. obce nabývajú pravnej moci špecialného zákona.

Keď ale cirkevné vrchnosti na tieto námiety vnesené v inštančnom postupe neberú zreteľ, resp. namietané vady a nedostatky neodstránia, takto učinené ich opatrenia nestanú sa právoplatnými, resp. v nedostatku exekučného titulu exekučnou vrchnosťou nebudú prevedené.

Takéto zkúmanie exekučného titulu so strany štátneho úradu je nutné a odôvodnené už aj z toho dôvodu, že cirkevné rozhodnutia nepodliehajú zkúmaniu najv. správ. súdu, ktorý nedostatok je nahradený v exekučnom pokračovaní zkúmaním exekučného titulu cirkevného rozhodnutia. Práve v tomto zkúmaní exekučného titulu javí sa rozdiel medzi rozhodnutím cirkevného úradu a štátneho úradu. Kým teda v prípade prevádzania právoplatného rozhodnutia štátneho úradu exekúcia bezpodmienečne má byť nariadená a prevedená aj bez vydania platobného príkazu, predpokladajúc ovšem, že v tomto rozhodnutí výzva a lehota k plneniu bola už stanovená, doliať pri prevádzaní cirkevného rozhodnutia má byť v prvom rade vydaný platobný príkaz, proti ktorému možno podať námiety a len po rozhodnutí o námietskach, totiž, keď tieto boli zamietnuté, môže byť nariadená exekúcia.

V súvislosti s exekučným pokračovaním je treba sa ešte zmieniť o takzv. „dozorčej“ stažnosti, ako o mimoriadnom opravnom prostriedku proti právoplatnému cirkevnému rozhodnutiu, ktoré právo ministerstvo školstva a národnej osvety vykonáva čo najv. dozorčia vrchnosť na základe práva najvyššieho patronátu.

Z povahy exekučného pokračovania plynie, že štátny úrad nie je oprávnený meritorne prezükúmať právoplatné cirkevné rozhodnutia, čo by ináčej znamenovalo zásah do autonomných práv dotyčnej náboženskej spoločnosti, čomu však dotyčné exekučné úrady majú vyhnúť už aj z toho dôvodu, že ony v týchto veciach

Cirk. rozhodnutia nepodliehajú zkúmaniu najv. spr. súdu.

Dozorčia stažnosť.

Úloha št. úradov pri exekučovaní cirk. opatrent.

nevystupujú ako inštančné vrchnosti, ale len ako púhe výkonné orgány štátnej správy, úkolom ktorých je previesť a nie zkúmať resp. posúdiť cirkevné rozhodnutia.

Avšak môže sa prihodiť, že príslušný cirkevny orgán v postupe inštančnom na meritorné námietky odvolania vôbec nebral zreteľ napriek tomu, že tieto javily sa byť odôvodnenými a odvolanie zamietnul, čím zrejme boli narušené subjektívne práva odvolavateľa. — V takomto pripade dotyčná osoba ešte pred zavedením exekúcie môže sa domáhať nápravy podaním sťažnosti na ministerstvo školstva a národnej osvety, ktorá však odkladného účinku nemá a preto ani nemôže prekázať prevedeniu exekúcie. Ovšem v prípade vyhovenia tejto sťažnosti, dotyčná osoba cestou súdnej môže sa domáhať vrátenia obnosu vymáhanej a zaplatenej čiastky požiadavky.

V predošlých kapitolách uvedené predpisy, vzťahujúce sa na vyrúbenie a vymáhania cirkevných daní, platné sú u všetkých recipovaných cirkví, avšak vzhľadom na niektoré odchýlky objavujúce sa v organizácii týchto cirkví, treba sa zvlášte zmieniť u reformovaných cirkvi a u židovskej náboženskej spoločnosti o príslušných orgánoch cirkevnú daň vyrubujúcich, resp. o orgánoch rozhodujúcich v otázkach cirkevných daní.

*Zvláštny titul
ako ref. cirkev
a žid. cirkev.*

Cirkev ev. a. v. Podľa ústavy cirkvi ev. a. v. na Slovensku vyhlásenej vyhláškou ministerstva školstva a národnej osvety zo dňa 27. XII. 1922. číslo 61/1923. Sb. z. a nar., rozvrhuje cirkevnú daň presbyterium, rozvrh schvaľuje sborový konvent.

Proti rozvrhu možno sa do 15 dní odvolat na seniorálne presbyterium, ktoré rieši vec právoplatne. Osoby, ktoré cirkevnú daň nezaplatili vyzvú sa znova k plateniu a keď ani do určeného času daň nezaplatia, požiada predsedníctvo sborové o exekúciu príslušnú občianskú vrchnosť. Dla §-u 8. a 17. ústavy podrží

cirkev dosavadne zákonmi zabezpečené právo na výkonu moc štátu pri vybieraní riadou cestou predpisanej cirkevnej dane a nemôžu štátne vrchnosti túto pomoc odoprieť.

Z týchto ustanovení je zrejmé, že o povinnosti k plateniu cirkevnej dane rozhodujú cirkevné vrchnosti, že proti dotyčnému výroku presbyteriatu možno sa odvolať len k vyššej cirkevnej vrchnosti a že platné rozhodnutie cirkevnej vrchnosti je exekučným titulom, ktorý štátny úrad na žiadosť musí previesť bez toho, že by bol oprávnený, aby vecne prezrkúmal obsah jeho.*)

Cirkevná daň u cirkvi ev. a. v. je dvojakého rázu : cirkevná daň osobná a majetková.

Osobná daň je takou daňou, ktorú plati každý 24 ročný, práceschopný cirkevnik, bývajúci na území dotyčného cirkevného sboru, avšak samostatný cirkevnik osobnú daň je povinný platiť aj pred 24. rokom svojho veku.

Z tejto definícii je vidno, že osobnú cirkevnú daň je povinný platiť každý ev. a. v., ale len tam, kde dotyčný poplatník má svoje riadne bydlisko, predpokladajúc, že je práceschopný a doplnil 24. rok svojho veku (§ 244).

Práeneschopní a nemajetní členovia cirkvi nemôžu byť nútení platiť osobnú daň, ba nie sú povinni osobnú daň platiť ani práceschopní v tej cirkvi, v ktorej stále nebývajú, keď dokážu, že osobnú cirkevnú daň riadne zaplatili vo svojom bydlisku.

Výška tejto dane ustáluje sa pomerne podľa zárobku spoločenského postavenia a majetkového stavu cirkevníka (§ 257).

Keď osobná daň nezaokryje potreby cirkevného sboru, môže byť vyrúbená aj majetková daň, ktorá sa vyrubuje podľa priamej štátnej dane z predchádzajúceho roku.

Teda majetková cirkevná daň je takou daňou,

*) Nález najv. spr. súdu zo dňa 18. VI. 1926 čís. 8080.

ktorú odchýlne od osobnej dane povinný je každý člen platiť na zaokrytie potrieb toho sboru, v ktorom má stále bydlisko a to v pomere riadnej štátnej dane.

Majetkovú daň je povinný platiť aj práceneschopný cirkevník a jej výška sa určí podľa majetkového položenia cirkevníka, čiže závislá je na majetku.

Pri rozvrhu majetkovej cirkevnej dane presbyterium má sa pridržiavať týchto zásad :

a) ten istý predmet dane môže byť základom odnenia len v jednom cirkevnom sbore :

b) členovia, ktorí stále bývajú v obvode sboru, v ktorom priamou štátnej daňou sú obťažení, majú platiť procento cirkevnej dane podľa celej sumy na nich vyrúbenej štátnej priamej dane ;

c) členovia, nebývajúci v obvode cirkevného sboru, v ktorom štátnej daňou sú obťažení, ak je ich bydlisko diasporou, platia cirkevnú daň len vo výške jednej štvrtiny na nich vyrúbenej štátnej dane ; ak je však bydlisko matkocirkvou alebo dcérocirkvou, platia svoju cirkevnú daň podľa polovice na nich vyrúbenej štátnej priamej dane (§ 258).

V miešanom manželstve žijúci cirkevníci platia okrem osobnej dane majetkovú daň len od svojej vlastnej priamej štátnej dane ; ak aby sa to nedalo zistíť, platia majetkovú daň od polovice celej priamej štátnej dane (§ 259).

Ref. cirkev:

Podľa zák. článku III. cirkvi reformovanej zo dňa 10. nov. 1904, schváleného najv. kráľ. rozhodnutím zo dňa 14. febr. 1907 a uverejneného výnosom ministerského predsedu pod číslou 2468/1907. cirkevná daň je dvojakého rázu: 1) daň miestná, ktorá slúži na zaokrytie potrieb miestneho cirkevného

sboru a miestnej konfesionálnej školy, 2) ústredná daň, slúžiaca k zaokrytiu výdajov konventu a synody a vôbec na zaokrytie administrácie seniorátu.

Vyrúbenie dane deje sa cestou presbyteria a to tým spôsobom, že presbyterium danepovinných členov zaradi podľa ich majetkových a zárobkových pomerov do stupňovaných tried a dla toho vyrúbi na nich cirkevnú daň. Oproti tomuto vyrúbeniu možno sa odvolať k seniorátu.*)

Židovská náboženská spoločnosť.

Základom organizácie židovstva na Slovensku sú náboženské obce a to : 1) „orthodoxné židovské náboženské obce“, organizované podľa štatútov schválených rozhodnutím zo dňa 15. novembra 1871 číslo 26915 R. T. č. 108/1871, resp. nar. býv. uh. min. kultu zo dňa 9. I. 1906 číslo 102284/1905, ktoré štatúty boli nahradené stanovami schválenými výnosom ministra pre Slovensko zo dňa 14. apríla 1920 čís. 4181/I.

2) „kongresové židovské náboženské obce“, organizované podľa štatútu schváleného rozhodnutím zo dňa 14. júla 1869 resp. podľa stanov sväzu kongresových a statusquo žid. obci („Ješurun“) schválených výnosom min. školstva a nár. osvety zo dňa 22. XI. 1926 čís. 134571/VI-26, a 3) „náboženské obce statusquo“ totiž tie obce, ktoré sa neorganizovaly podľa žiadneho z uvedených štatútov, a zostaly dosiaľ v stave predkongresovom.

Všetky tieto obce sú autonomními verejnoprávnymi korporáciami, ktoré hradia svoje potreby zásadne príspievkami svojich príslušníkov. Stanovenie týchto príspievkov je vnútornou vecou príslušnej náboženskej obce, takže rozhodova o tom, ako sa tieto príspevky určujú, príslucha jedine autonomným orgánom prísluš-

(*Podrobnej predpisy z toho dôvodu sa tu neuvádzajú, ponaváč utvorenie novej cirkevnej ústavy je v prúde.

nej obce náboženskej. Predsedovia židovských náb. obcí a kuratorií filiálnych obci náboženských a modlitebných spolkov sú oprávnení dať vybrať uložené cirkevné príspevky od členov dlžníkov administratívnej exekúcie, jak výslovne ustanovuje bod 5. min. nariadenia zo dňa 21. júna 1888 číslo 1191 prez. R. T. 114/1884. Už z tohto predpisu, ktorý sa vzťahuje na všetky tri druhy náboženských obci židovských výšmenovaných* je zrejmé, že pôsobnosť štátnej správy vo veciach cirkevných daní - židovských náboženských obci na Slovensku sa obmedzuje len na vymáhanie týchto daní, a to len k návrhu príslušných orgánov týchto obci. Rozhodovanie o týchto cirkevných daniach, točiť tak tiež výrok o daňovej povinnosti jednotlivých členov náboženskej obce a výrok o výške tejto daňovej povinnosti, prisluchá autonomným orgánom cirkevným (srov. § 47. stanov autonomných orthodoxných židovských obci náboženských na Slovensku schválených výnosom ministra pre Slovensko zo dňa 14. apr. 1920 číslo 4181/l. a §§ 13. a 29. lit. f.) štatútu židovských obci kongresových, potvrdeného rozhodnutím zo dňa 14. júla 1869.

Z uvedených plynie, že štátne úrady nie sú povolené k tomu, aby meritorne prezkúmavaly výroky autonomných orgánov židovských obci náboženských na Slovensku o povinnosti jednotlivých členov ná-

(*Orthodoxné židovské náboženské obce v smysle §-u12. stanov krajinskej organizácie povinné sú odvádzat ústrediu príspevky slúžace na udržovanie centrálnych úradov, výšku ktorých na jednotlivé náboženské obce uistili zemským zastupiteľstvom k tomu určená 20 členná komisia.

Kongresové židovské náboženské obce, resp. židovské náboženské obce sdružené vo sväzze „Ješurun“, povinné sú tieto príspevky odvádzat ústrediu na základe bodu d) §-u 12. krajinských stanov a ich výšku urči valné shromaždenie.

Tieto príspevky v prípade odopretia ich platenia, môžu byť cestou administratívnej exekúcie vymáhané práve tak, ako sa vymáhajú aj cirkevné dane vyrúbené na jednotlivých členov.

náboženskej obce k plateniu náboženskej dane a o výške tejto povinnosti a to bez rozdielu, či ide o židovskú náboženskú obec orthodoxnú, kongresovanú alebo statusquo. Je preto pre konkrétny spor fahostajné, či náboženská obec je organizovaná ako obec orthodoxná, kongresovaná alebo statusquo, lebo v žiadnom prípade nie je štátny úrad povolený k tomu, aby uloženie cirkevnej dane, prevedené autonomným orgánom príslušnej náboženskej obce podrobil svojmu meritornému prezkúmaniu.

Štátne úrady môžu len, keď k návrhu príslušných orgánov náboženských obci - vymáhajú cirkevnú daň, zkúmať, či ten výrok príslušných orgánov týchto obci, týkajúci sa daňovej povinnosti a výšky dane, je platným exekučným titulom, vydaným orgánom k tomu kompetentným a účinným proti exekútovi; avšak ani v štadie exekúcie nemôžu štátne úrady prezkúmať ten výrok, vydaný kompetentnými orgánmi náboženskej židovskej obce, po stránke meritornej, točiť po tej stránke, či tým výrokom bola cirkevná daň uložená exekútovi - či už do zásadnej povinnosti, či do výšky - právom.*)

Z uvedeného nálezu je zrejmé, že výbieranie daní cirkevných je autonomnou záležitosťou príslušnej náboženskej spoločnosti a riadi sa výbieranie dane predovšetkým predpisami schválených stanov náboženskej obce, v smysle ktorých o rozpočte a o spôsobu úhrady priamymi a nepriamymi príspevkami členov náboženskej obce rozhoduje valná hromada: k vymenaniu dane členom náboženskej obce je príslušná daňová komisia, zvolená valnou hromadou a proti výmeru dane môže sa povinník odvolať k odvolacej komisií.

Nález, najv. spr. súdu zo dňa 10. IX. 1931 čís. 13063.

Pri vyrúbení cirkevných daní v židovských náboženských obciach, vzhľadom na tú okolnosť, že židovské náboženské obce sú organizované v dvoch na sebe neodvislých sväzoch, zvlášte treba sa zmieniť aj o právnych subjektoch, resp. o osobách podliehajúcich plateniu cirkevných daní.

Cirkevná daň - ako to bolo už uvedené aj v II časti tejto práce - je bremenom osobným a zakladá sa na členstve, v dôsledku čoho môže byť vyrúbená len na tie osoby, ktoré svoje riadne bydlisko majú na území náboženskej obce, iným slovom, ktoré sú jej členmi. Preto tá okolnosť, že cirkevná daň sa vyrúbuje dľa majetku, nič nemení na verejnoprávnej osobej povahе cirkevnej dane, lebo však daňujúcim subjektom vždy je len osoba a majetok, počasné nehnuteľnosť prichodí v úvahu len ako istý spôsob vyrúbenia tejto dane, označujúci jej základ a výšku.

Z tejto osobnej povahy cirkevnej dane plynie, že náboženská obec nie je oprávnená cirkevnou daňou obťažiť osoby výlučne od pozemkov a iných nehnuteľností, nachodiacich sa na jej území, keď ony samé sú jej členmi, ale sú členmi inej náboženskej obce, v ktorej aj svoje povinnosti riadne konajú a tamtiež aj cirkevné dane platia.

Tomuto stanovisku nasvedčuje aj 2. odstavec 2. bodu ministerského nariadenia z roku 1888 číslo 1191 prez. podľa ktorého každý žid povinný je prispievať k breménom tej náboženskej obce, na území ktorej býva; keď býva na viacerých miestach, je oprávnený zpomedzi týchto obcí vyvolať si tú obec, ku ktorej chce patriť.*)

V tomto ohľade výnimku tvoria orthodoxné židovské náboženské obce, v ktorých v smysle §-u 8.

* Nález najv. spr. súdu zo dňa 8. VI. 1932 číslo 1680/1.

stanov organizácie orth. žid. náb. obci schválených výnosom býv. ministerstva pre správu Slovenska zo dňa 14. apríla 1920 číslo 4181 adm. I. cirkevná daň platí sa vždy tam, kde dotyčný člen má svojú živnosť.

Táto štylizácia ustanovenia §-u 8. je nepresná a nejasná, často nepodáva dostatočný podklad k vyrieseniu vyskytnutých sa daňových sporov, ba na prvý okamih zdá sa, že toto ustanovenie je v protife so všeobecnými právnymi pravidlami, podľa ktorých daň može byť vyrúbená len na príslušníkoch dotyčnej organizácie, počasne na členoch, čoho podmienkou je ovšem podľa právnych predpisov, aby dotyčná osoba s organizačnými stanovami súhlásila a aby svoj trvalý pobyt mala na území tejže organizácie.

Citované ustanovenie však tým, že nakladá, aby každý člen daňový poplatok odviedol tam, kde má živnosť, nadobudnutie členstva z d a n l i v e čini závyslým na mieste prevádzania živnosti a nie na mieste stáleho a riadneho bydliska. - V skutočnosti však nie je tomu tak, lebo však touto novou štylizáciou stanov úmysel zákonodarcu, ktorý nadobudnutie členstva pôvodne tiež viazať k bydlisku, neboli zmenený, ale bolo ním len výraznejšie a presnejšie označenie bydlisko poplatníka. Teda použitím výrazu „živnosť“ podáva sa v skutočnosti len pravý úmysel zákonodárcu, ktorý dotyčnú osobu chcel učiniť danepovinným členom v tej obci, v ktorej má svojú živnosť, totiž na tom mieste, ktoré ešte za starých časov bolo pravidelne totožné s miestom stáleho a riadneho bydliska. Dnes však, a to následkom zmenených pomerov hospodárskeho života a v záujme existencie niektorých menších náboženských obci, bolo nevyhnutne potrebné toto presnejšie označenie bydliska, t. j. bolo potrebné definovať v tom smysle, že dotyčná osoba svoje riadne bydlisko má tam, kde prevádzka živnosť a tým sa stáva dane-povinným členom tejto nábo-

*Bydlisko a
živnosť čo
predpoklad
platenia cirk,
dane.*

ženskej obce. Organizačný štatút teda touto novou štylizáciou nehodlal zmeniť pôvodný a pravý úmysel zákonodarcov, dotýkajúci sa definície členstva, ale následkom pokroku hospodárskeho života použitím výrazu „živnosť“ chcel len precíznejšie a výraznejšie označiť pojem býdliška, ako jedného kritéria nadobudnutia členstva.

Spory tohto druhu často vyskytujú sa z príležitosti vystúpenia členov zo židovskej konfesie, alebo z príležitosti prestúpenia z jednej náboženskej obce do druhej.

Ohľadom vyriešenia týchto sporov smerodajné sú ustanovenia §§-ov 24. a 25. zák. čl. XLIII z roku 1895, potažne ustanovenie §-u 5. zákona číslo 96/1925 Sb. z. a nar., ďalej nariadenie býv. uhorského ministerstva kultu a ver. vyučby zo dňa 21. júna 1888 číslo 1191. prez. a ustanovenie §-u 9. toho času platných organizačných stanov orth. žid. nábož. obcí na Slovensku schválených výnosom bývalého ministerstva pre správu Slovenska zo dňa 14. apríla 1920 číslo 4181 adm. I.

Ustanovenia §§-ov 24. a 25. zák. čl. XLIII z roku 1895 sú už bezpredmetné, keďže §-om 5. interkonfesionálneho zákona číslo 96/1925 Sb. z. a nar. boli zrušené, lebo vystúpaním z konfesie potažne zmenou náboženského vyznania zanikajú všetky spoločenské práva opustenej cirkvi, alebo náboženskej spoločnosti voči vystupivšiemu práve tak, ako nároky jeho voči nej. Vystupivší je povinný plniť voči opustenej cirkvi alebo náboženskej spoločnosti len náboženské záväzky, splatné do dňa vystúpenia.

*Následky
vystúpenia z
ctrví.*

*Stav bez
vyznania.*

Tu treba poznamenať, že v smysle ustanovenia §-u 15. zákona 96/1925 Sb. z. a nar. náboženským vyznaním je aj stav „bez vyznania“, a čo je ustanovené v tomto zákone pre cirkvi a náboženské spoločnosti a ich príslušníkov, platí aj pre osoby bez vyznania a ich spolky.

*Spory týka-
júce sa
prestupov.*

Inému posúdeniu podliehajú však tie prípady, keď dotyčná osoba nevystupuje zo židovskej konfesie, ale len prestupuje z jednej náboženskej obce do druhej, na príklad z ortodoxnej do kongresovej a naopak. V takýchto prípadoch nejde o vystúpenie z konfesie, ktoré má na zreteli ustanovenie §-u 6. zákona č. 96/1925, ale ide tu len o zmenu a d m i n i s t r a t i v u. Tým teda, že dotyčné osoby (členovia) prestupujú z jednej náboženskej obce do druhej, nijak nenastáva ešte zmena v náboženstve, ale týmto prestupom nastáva zmena len na poli administrácie „in administratione“ a nie „in confesione“.*)

*Prestup z
náb. obce.*

Z uvedených dôvodov takéto prestúpenia nemôžu mať za následok, aby prestupivší členovia sa vymkli zpod povinností, označených v nariadení uh. ministerstva kultu a ver. vyučby zo dňa 21. júna 1888 číslo 1191 prez., - ktoré prestupivšim členom z náboženskej obce nakladá znášanie všetkých cirkevných bremien opustenej náboženskej obce od vystúpenia rátajúc v ďalších 5 rokoch - lebo vedľom priestupmi nenastáva zmena v smysle §-u 6. zákona č. 96/1925., teda zmena „in confesione“, ale len zmena „in administratione“.

*Následky
prestupu.*

Keď však pri takýchto priestupoch nejde o vystúpenie z konfesie, preto priestupy tieto nepodliehajú ani povinnému zahľáseniu administratívnej vrchnosti, ale majú byť zahľásené len patričnému predstavenstvu zanechanej náboženskej obce za účelom zaznačenia do evidencie príslušníkov, lebo priestup je učinný len od doby zahľásenia, iným slovom len od tejto doby započne plynutie spomenutej 5 ročnej lehoty.

*Prestupy
nepodliehajú
zahľáseniu.*

*) Nález najv. spr. súdu zo dňa 4. VI. 1929 číslo 9440 a 9441 resp. nález zo dňa 18. IX. 1929 číslo 16829.

IV. ČASŤ.

Cirkevno - školská daň.

Udržovanie cirkevných škôl je autonomným právom dotyčných náboženských spoločností, zabezpečeným im zák. článkom XXXVIII. 1868, ktoré za týmto účelom v smysle §-u 11. cit. zák. článku oprávnené sú použit hmotného prispievania svojich veriacich, a či cirkevné školské prirážky vyrubovať.

Toto právo dotyčné cirkvi vykonávajú prostredníctvom školských stolič zriadených §-om 9.zák. čl.XVIII. 1876., ktorých úkolom v smysle §-u 13. medzi inými je aj právo na vyrúbení a vyberaní školskej dane. Je sice pravdou, že složenie a úkoly cirkevných školských stolič v smysle § 13. zák. čl. XXVIII : 1876 stanovi vrchnosť povolaná riadiť záležitosti konfesionalnej školy, avšak z toho ustanovenia nemožno vyvodzovať, že by jedine táto nadriadená cirkevná vrchnosť bola oprávnená vo veciach týkajúcich sa miestnych cirkevných škôl, čo zainteresovaná strana vystupovala. Vo vyrúbenia a vyberaní cirkevných školských daní, oprávneným orgánom v prvom rade je sama školská stolica, ktorej toto právo stanovami dotyčnej náboženskej spoločnosti bolo udelené, v dôsledku čoho tak sama, ako aj spolu s touto nadriadenou vrchnosťou môže v týchto veciach vystupovať čo procesná resp. zainteresovaná strana.

Složenie školskej stolice - ako výšuvedené - je upravené stanovami dotyčných náboženských obci ; u cirkvi rim. katolickej však úpravou vydanou r. k. a gr. kat. biskupským sborom zo dňa 16. apríla 1925 v Žiline pod titulom : „Pravidlá pre rimsko a gréckokatolické školy.“

Školská
stolica
vyrubuje,
školskú daň.

Složenie šk.
stolice.

V smysle týchto predpisov ľudové školy rim. katolické stojí pod správou cirkevnej obce, ktorá svoje práva vykonáva cestou školskej stolice, volenej z členov cirkevnej obce (§ 40).

Predsedom cirkevnej školskej stolice je vždy mestný farár počasne administrátor (§ 42): a jej členovia sú volení, ktorých najmenej môže byť 5, najviac 36.

Takto sostavená školská stolica v jasennom riadnom zasadnutí ustáli rozpočet školy a kde je zvláštne cirkevno-obecné zastupiteľstvo, pošle rozpočet aj to-muto zastupiteľstvu, aby sa postaralo o úhradu, potom predostre rozpočet cestou dištr. škôldozorcu diecezál-nemu hlavnému škôldozorcovi ku schváleniu.

Ak vydržuje školu politická obec, rozpočet cie- Spôsob
lom zabezpečenia úhrady má byť aj obecnému zastu-vyrúbenia
piteľstvu predložený. šk. dane.

Rozpočet musí obsahovať všetky riadne a mimo-riadne výdavky a príjmy cirkvi ako udržovateľa školy (§ 114), a má byť 15 dní pred pojednávaním vyhlásený a k verejnemu nahliadnutiu vyložený. Poznámky a ná-mietky proti rozpočtu majú podať interesanti u predsedu Školskej stolice, ktorá je povinná ich pojednávať. (§ 115).

Školská stolica za 15 dní predostre prijatý rozpočet vo dvoch exemplároch s návrhom menšiny a s pri- padnými odvolaniami diecezálному hlavnému škôldozorcovi. Diecezálny hlavný škôldozorca vezme rozpočet na vedomie a schváli ho,

- a) ak zodpovie ustanoveniam predošlých §§-ov, a
- b) ak neboli podané proti rozpočtu námetky.

V protivnom pade rozpočet dopodrobna prezíkúma a prípadne svoje námetky sdelí školskej stolici a upraví ju k doplneniu alebo k sostaveniu nového rozpočtu. (§ 116).

Ak by sa vyskytly medzičasom nepredvidané vý-davky, treba sostaviť náhradný rozpočet. (§ 117).

Keby dôchodok základného školského majetku,

Počet členov
šk. stolice.

Schválenie
šk. rozpočtu
cirk. vrchnos-
tou.

Náhradný
rozpočet.

alebo iný dôchodok nekryl potreby školy, na obyvateľov miestnej cirkvi môže byť vyrúbená daň, vypočítaná percentuálne dľa výšky štátnej dane, alebo dľa iného klúča.

Vyloženie sk. rozpočtu Výkaz o cirkevno-školskej dane vyrúbanej na jednotlivcov má byť 15 dní na vhodnom mieste vyvesený. Za tento čas môžu sa zainteresované osoby odvolať ku cirkevnej hlavnej vrchnosti, ktorá rozhodne s konečnou platnosťou.

Tento vyrubujúci výkaz, keď aj neboli podaný proti nemu rekurz, má byť s dotyčným usnesením školskej stolice v troch exemplároch ku schváleniu predložený cestou dištriktuálneho škôldozorca cirkevnej hlavnej vrchnosti (§ 118).

Rekurz proti rozpočtu. Klúč a smernice k vyrúbovaniu daní ustáli vždy školská stolica a má byť verejne vyhlásený s tým, že za 15 dní môže byť u cirkevnej hlavnej vrchnosti podaný proti nemu rekurz (§ 119).

Vymáhanie daní. O daňových reštanciach sostaví kurátor koncom každého roku výkaz. Výkaz opatrený predpisom kurátorovým a predsedovým má byť predložený prvostupňovej administratívnej vrchnosti cieľom vymáhania reštantí (§ 121).

Z uvedených predpisov ide zreteľne na jovo, že potreby miestnych cirkevných škôl majú byť v prvom rade hradené z vlastných príjmov dotyčnej školy a len keď by tieto príjmy nepostačovaly, alebo keby takýchto dotyčná škola vôbec nemala, vtedy môžu byť hradené vyrúbením cirkevno-školskej prirážky, teda len prípadný schodok rozpočtu javiaci sa medzi príjmami a výdajmi má byť zaokrytý školskou daňou.

Základ vyrúbenia sk. dane. Spôsob a klúč k vyrúbeniu cirkevnej dane dľa §-u 119. ustáli si sama školská stolica, ktorá v tomto ohľade žiadnu právnu normou nie je obmedzená, takže slobodne môže sa usnieť na tom, či platenie dane má sa diať v naturáliach alebo v hotových peniazoch, či základ platenia školskej dane má tvoriť

priama štátна daň, alebo len nehnuteľnosti, prípadne či za základ sa má brať spoločenské postavenie a dôchodky poplatníka.

Táto školská daň, dľa stanoviska rimsko katolíckej cirkvi, podľa zásady „quasidomicilium“ môže byť vyrúbená aj na osoby, ktoré majú majetok v tejže obci, ale bývajú v obci inej.*)

Taktiež cirkvi pri jej vyrúbeniu nemusia brať zreteľ ani na ustanovenie §-u 30. zák. čl. XXXVIII. 1868, poneváč § tento má len ten význam, že príslušníci obce politickej, ktorí sú už čiastkou rovnajúcou sa 5%-om štátnych daní zaľažení príspevkami na školu cirkevnú, nie sú už povinní prispievať na školu obecnú podľa cit. §-u 36.

Zák. článok XXXVIII. 1868 neobmedzuje však príspevkovú povinnosť príslušníkov tej - ktorej náboženskej obce na školu cirkevnú na 5% štátnych daní a neplynie takéto obmedzenie ani z predpisov zák. čl. XXVI 1896, ani zo zák. čl. XXVI 1893.**)

Cirkevno - školskú daň povinní sú platiť aj štátni a verejní zamestnanci a môžu byť ľhou obťažení aj duchovný, organista a učiteľ, keď nie sú výslovne od nej oslobodení.***)

Učastinárske spoločnosti a vôbec právnické osoby nie sú povinné cirkevno-školskú daň platiť, poneváč nie sú členmi žiadnej náboženskej spoločnosti ; z tohto samého dôvodu nie je povinný cirkevno-školskú daň platiť ani štátny erár.****)

Tam, kde v nedostatku obecnej alebo štátnej školy deti, patriace k inej konfesii, navštievujú konfesionálnu školu, ich rodičia povinní sú k potrebám tejto školy tým istým spôsobom a v tom istom pomere prispievať,

Zásada „domiciliūm“-u.

Obmedzenie výšky sk. dane.

Štátni a verejní zamestnanci.

Právnické osoby. Št. erár.

Platenie sk. dane ino- vercam.

*) Rozh. byv. uh min. kultu čis. 497/1905.

**) Nález najv. spr. súdu zo dňa 9. X. 1930 čis. 15289

***) Rozh. býv. uh. min. kultu čis. 31887.

****) Rozh. býv. uh. min. kultu čis. 14705/1891.

ako aj sami členovia konfesie školu udržujúcej.

Inoverci povinni sú prispievať len k riadnym výdajom.
Toto právo náboženskej obce, podľa ktorého oprávnená je aj inovercov obťažiť cirkevnou školskou daňou, základá sa na ustanoveniach § u 45. zák. čl. XXXVIII 1868, avšak tohto práva možno použiť len voči tým rodičom, dieťky ktorých konfesionálnu školu navštievujú a môžu byť náboženskou obcou zaviazaní len k znášaniu riadnych trov vyskytnutých sa z udržovania školy a nie sú povinní prispievať na mimo-riadne investičné troviny, ako na príklad: postavenie novej triedy.

Kedy plati cirk. daň aj inoverec?
Na udržovanie cirkevnej školy je povinný prispievať aj inoverec resp. aj právnická osoba vtedy, keď pol. obec je povinná dotyčnému cirkevnú školu udržovať, alebo keď pol. obec túto cirkevnú školu podla §-u 25. zák. čl. XXXVIII. dobrovoľne udržuje a za týmto účelom vyrúbila zvláštnu obecnú prirážku na všetkých členov obce.*)

Vyhľáška min. financií číslo 159/1927
V dôsledku zákona zo dňa 15. júna 1927 číslo 77/1927 Sb. z. a nar. vyskytly sa pochybnosti, či právo vyrúbenia školskej dane, ktoré náboženským spoločnostiam zabezpečuje ustanovenie § u 11. zák. čl. XXXVIII: 1868 nebolo uvedeným zákonom resp. vyhláškou ministerstva financií zo dňa 2. XI. 1927 čís. 159/1927 Sb. z. a nar. zrušené.

Cirkvi aj po vynesení zákona číslo 77/1927 Sb. oprávnené sú cirk. šk. dane vyrubovať.
V tomto ohľade nastalo vyjasnenie len po vynesení nálezu najv. správ. súdu zo dňa 5. IV. 1933, číslo 2312 ktorým bolo vyslovené, že zákonom číslo 77/1927 Sb. z. a nar. právo cirkvi na vyrubenie cirkevných školských prirážok tangované nebolo, resp. že cirkvi aj nadalej oprávnené sú cirkevné školské prirážky vyrúbovať tým istým spôsobom a v tej istej miere, akým spôsobom a v akej miere to činili až do vynesenia cit. zákona, keďže zákon tento (77/27) už aj dľa jeho nadpisu týka sa len finančného ho-

* Nález najv. spr. súdu zo dňa 4. okt. 1933 číslo 6137.

spodárenia sväzkov samosprávy územnej a nie sväzkov samosprávy záujmovej, týka sa tedy sice finančného hospodárstva obcí politických, nie však finančného hospodárstva obcí náboženských, obzvlášť týka sa tiež predpis § 4. odst. 2. poslednej vety cit. zák. len obcí politických.

Paragraf 23. cit. zákona a na jeho podklade vydaná vyhláška ministerstva financií číslo 159/1927 upravujú len poskytovanie príspevkov obci politickej podla § 10. zákona číslo 77/27, ako aj započítanie prirážok platených na náklady cirkevných škôl do výmeru prirážok rozhodných pre prípustnosť takého príspevku pre obce politicke, nemajú však významu pre otázku, akého druhu a v akej výške dane môže náboženská obec ukladať pre svoje účele svojím príslušníkom.

Smyseľ tohto nálezu je ten, že pol. obec je oprávnená žiadať započítanie z vyrovnavacieho fondu podla §-u 10. cit. zákona prirážky, ktoré platia p o- platnici politickej obce na cirkevné školy, totiž v tých prípadoch, keď pol. obec ako taká je povinná cirkevnú školu udržovať resp. znášať náklad na udržovanie cirkevnej školy, alebo keď činí to podla 2. odstavca §-u 25. zák. čl. XXXVIII : 1868.

V uvedených prípadoch však nie cirkevná obec, ale politicke obec sa má uchádzat o započítanie cirkevných výdajov z vyrovnavacieho fondu, ktorá cirkevný rozpočet príjme do svojho rozpočtu, v ktorom cirkevný rozpočet bude figurovať iba čo jedna položka obecného rozpočtu doložená cirkevným rozpočtom.

Teda zákon číslo 77/1927 Sb. z. a nar. neukladá náboženským spoločnostiam čo povinnosť, aby sa uchádzaly o prídel zo sanačného fondu prostredníctvom obce politickej, keďže k tomu im ani právo neudeľuje a pol. obec takýto cirkevný rozpočet nie len že nie je povinná predložiť patričnej vrchnosti, ale vobec nemusí naň ani len zreteľ bráť.

Výška šk. dane

Kedy môžu byť hradené šk. výdaje zo sanačného fondu?

Pol. obec sa má uchádzat o prídel zo san. fondu.

Predpisy týkajúce sa exekučného vymáhania cirkevno-školských daní sú totožné s predpisami vzťahujúcimi sa na vymáhaní kultových daní, v dôsledku čoho tieto predpisy sa tu znova neuvádzajú. Avšak aj tu treba zdôrazňovať, že štátny úrad prevádzajúci exekučné vymáhanie reštančných nedoplatkov školskej dane, nemôže sa púštať do meritorného prezkuúmania cirkevného usnesenia, teda pri vymáhani školskej dane nemôže zkúmať, či cirkevná daň bola exekútovi právom a či neprávom vyrúbená, ale pri zisťovaní exekučného titulu môže zkúmať iba to, či vyrúbenie dane bolo prevedené oprávneným cirkevným orgánom s dodržaním platných predpisov a či toto vyrúbenie je účinným proti exekútovi, resp. či exekút podlieha právomoci dotyčnej náboženskej spoločnosti.

P r e m l č a n i e.

Súkromné a verejnoprávne požiadavky zakladajúce sa na verejnoprávnom základe a podliehajúce administratívnej exekúcii práve tak, ako aj verejné dane, *Premičanie* podliehajú premičaniu. Toto premičanie v smysle §-u šk. dane. 25. zák. čl. XI. z roku 1909 nestane po 5 rokoch a to vtedy, keď otázne požiadavky dla 2. bodu §-u 85. zák. čl. XI. z roku 1909 od ich vyrúbenia, počasne od právoplatnosti podľžnosti rátajúc za 5 rokov nie sú vymáhané, počasne neboli učinené také zaisťujúce opatrenia, ktoré by boli premičanie prerušili.

Tomuto nasvedčujú následovné zákonitné ustanovenia a zásadné rozhodnutia:

1.) Ložné, ktoré za 5 rokov nebolo požadované, na spôsob verejných daní sa premičí (Rozhodnutie min. kultu číslo 29830/1896. §. 13. pot. 25. zák. čl. XI. z roku 1909.)

2.) Ohľadne premičania cirkevnej dane sú smerodajné predpisy ustálené pre verejné dane. (Rozhodnutie min. kultu číslo 29830/1896.)

3.) Učiteľské patričnosti tiež sa premičia po 5 rokoch. (§. 10. nariadenia min. kultu číslo 76000/1907 a §. 13. pot. 25. zák. čl. XI. z roku 1909.)

Tu treba ešte poznamenať, že pri uplatňovaní požiadavky po 5 rokoch nie samé právo, ale len právo na jeho uplatnenie zaniká, čo toľko znamená, že nárokované právo nie je žalovateľné počasne nemôže byť uplatňované cestou exekúcie, teda premičanie rozprestiera sa len na tie plnenia, ktoré staly sa už sročnými.

Samé právo premičí sa pravidelne po 32 rokoch. Voči cirkvi však premičanie nastáva len po 40 rokoch a voči eráru po 100 rokoch.

Vyňatky z nálezov najv. spr. súdu.

1.) Usnesenie zo dňa 31. jan. 1921, číslo 1057.

Rozhodnutie orgánov židovských náboženských obcí o dani náboženskej nie je rozhodnutím, alebo opatrením vo smysle § 2. zákona o správnom súde pred najvyšším správnym súdom napádateľným.

2.) Nález najv. spr. súdu zo dňa 10. XI. 1922 čís. 16061. Farárom predložený výkaz dlžníkov nie je exekučný titulom.

Exekučným titulom nezbytným pre povolenie administratívnej exekúcie k vydobytiu t. zv. lektíky v prospech r. k. farára na Slovensku, môže byť len úradný výrok, vydaný po pokračovaní, v ktorom mali poplatníci možnosť vystúpiť ako procesná strana.

3.) Nález najv. spr. súdu zo dňa 21. XI. 1925 číslo 19476.

Každá zmena každého jednotlivého predpisu stanov náboženskej obce prísluší sice do právomoc valného schromaždenia, že však môže byť táto zmena prevedená len s výhradou schválenia nadriadeného úradu tak cirkevného ako aj svetského.

4.) Nález najv. spr. súdu zo dňa 18. VI. 1926 čís. 8080.

O povinnosti k plateniu cirkevnej dane rozhodujú cirkevné vrchnosti, že proti dotyčnému výroku cirkevnej vrchnosti možno sa odvolať len k vyššej cirkevnej vrchnosti a že platné rozhodnutie cirkevnej vrchnosti je exekučným titulom, ktorý štátne úrad na žiadosť musí previesť bez toho, že by bol oprávnený vecne prezükovať jeho obsah.

Proti exekúcií mohli by sa sfažovatelia brániť iba námietkou, že exekučný titul - totiž rozhodnutie cirkevného úradu - neboli vydaný s právnymi účinkami proti sfažovateľom - po prípade, že po vydaní exe-

kučného titulu záväzok rozsúdočne uznaný pominul, nebolo však možno v exekučnom pokračovaní zabývať sa s otázkou, či povinnosť platí cirkevnú daň bola strane uložená právom a či neprávom.

5.) Nález najv. spr. súdu zo dňa 6. VI 1928 číslo 15490.

Právo vyberať školskú daň podľa § u 11. zák. čl. XXXVIII. 1868 prísluší náboženským spoločnostiam, nakoľko však ďalej podľa § 12, č. 1. zák. čl. XXVIII, 1876 složenie a úkoly konfesionálnej školskej stolice stanoví „vrchnosť povolaná riadiť záležitosti konfesionálnej školy“, a keďže podľa vnútornej organizácie cirkvi katolickej - tiež štátom uznanej - touto vrchnosťou je biskup, preto nemožno tvrdiť, že vo veci vyberania cirkevnej školskej dane nie je interesantom biskup, ale len školská stolica.

6.) Nález najv. spr. súdu zo dňa 15. V. 1930 číslo 7823.

Autonomné právo cirkvi, jej inštitúcie a zákony sú pod ochranou štátnej, oprávnené sú za účelom ich prevádzkania v prípadoch v cirkevnom zákone stanovených použiť pomoci a zakročenia štátnych úradov (ius advocationis).

Štát a jeho úrady nemôžu v prípadoch v cirkevnom zákone uvedených odoprieť žiadane zakročenie, povinné sú ich plniť; nemôžu prezükovať meritornú časť cirkevných usnesení a rozsudkov, ale môžu ich prezükovať len s hľadiska, či vec, na ktorú sa vzťahujú usnesenia a rozsudky, nepatrí do pôsobnosti svetského úradu.

7.) Nález najv. spr. súdu zo dňa 9. X. 1930 číslo 15288.

Vyrúbenie daní cirkevných je autonomou záležitosťou príslušnej náboženskej spoločnosti a riadi sa vyberanie dane predovšetkým predpisami schválených stanov náboženskej obce. Podľa stanov židovská náboženská obec ukladá ku krytiu svojich potrieb

členom náboženskej obce dane; o rozpočte a o spôsobe úhrady priamymi a nepriamymi príspevkami členov náboženskej obce rozhoduje valná hromada: k vymeraniu dane členom náboženskej obce je príslušná daňová komisia, zvolená valnou hromadou; výmeru dane môže sa povinník odvolať k odvolacej komisii.

Z týchto ustanovení je zrejmé, že rozhodovať o náboženskej dani prísluší jedine povoleným orgánom náboženskej obce a že nie je vecou štátnych úradov, aby - jestli boli príslušným činiteľom náboženskej obce požiadane o exekučné vymáhanie dane náboženskej - prezkúmavaly rozhodnutie cirkevných orgánov náboženskej obce meritorne: naopak je v tomto štádiu exekučnom len vecou štátnych úradov exekuciou povoľujúcich, aby zkúmaly, či je tu platný exekučný titul, totiž právoplatné usnesenie príslušného orgánu náboženskej obce.

Náboženské obce podľa §-u 11. zák. článok XXXVIII 1868 môžu zriaďovať a udržovať z vlastných prostriedkov školy a vymáhať ku zriadneniu a udržovaniu takýchto škôl hmotné príspevky od svojich verejnosťach a to spôsobom, ktorý určí ich vlastné zastupiteľstvo.

Obmedzenie na 5% štátnych daní nevzťahuje sa na cirkevné školy, ale len na obecné.

Taktiež zákon číslo 77/1927 Sb. z. a nar. a na jeho poklade vydaná vyhláška ministerstva financií čís. 159/1927 Sb. nevzťahuje sa na cirkevné školy.

8.) Nález najv. spr. súdu zo dňa 29. sept. 1932 číslo 14578.

Administratívny úrad povoľujúc exekúciu cirkevnej školskej dane, vymeranej už právoplatne príslušnými orgánmi cirkevnými, môže prezkúmať exekučný titul len po stránke, jestli bol vydaný orgánom k u-tvoreniu jeho príslušným a jestli je vykonavateľný proti osobe, proti ktorej má sa exekúcia povolená.

Ináč viedlo by takéto prezkúmavanie exekučného titulu vo všetkých smeroch vlastne k novému pokračovaniu náležiacemu.

9.) Nález najv. spr. súdu zo dňa 10. X. 1932 číslo 20.194.

Zemský úrad ve funkci stolice odvolací vyslovil ve svém rozhodnutí, že povoluje exekuci k vymožení sporné dane cirkevní, a učinil opatrení, jež se mu zdalo vhodným k provedení této exekuce; tímto rozhodnutím byl změněn výrok mest. notářského úřadu v Bratislavě z 9. února 1928, jímž byl tento úřad odepřel vyhověti návrhu na povolení zmíněné exekuce až byl tak vyslovil ve formě jakékoli.

Zkoumaje kompetenci žal. úřadu k vydání řečeného rozhodnutí, dospěl najv. spr. súd k závěru, že se žalovanému úřadu nedostávalo této zákonné kompetence.

Pro řešení této otázky bylo směrodatným ustanovení § 126 vl. nař. č. 8/28, resp. skutečný smysl této normy. V tomto § 126 odst. 1. se ustanovuje, že se v exekučním řízení lze odvolati toliko z rozhodnutí, jež jsou v bodech 1 až 5 taxativně vypočtena. Tím jest „v exekučním řízení“ zásadně vyloučeno odvolání z rozhodnutí exekučního úřadu (§§ 92 a 1 cit. vl. nař.) a tudíž v případech exekučního řízení i jakákoliv funkce zemských úřadů, jakožto stolic odvolacích.

Vzhledem k pružnosti pojmu „exekuční řízení“ po stránce abstraktnej jest třeba spolehlivě zjistiti, v jakém smyslu a rozsahu má tento pojem konkrétně na myslí právě předpis cit. § 126, pro tuto otázku, jak již řečeno, směrodatný. Bylo pro konkrétni případ zejména vyřešiti otázku, zdali do „exekučního řízení“ jak je má na zřeteli cit. §, sluší zahrnouti také již úřední akt, jímž se povoľuje exekuce k vymožení nějakého nároku (exekuce uhražovací), anebo dokonce již i akt, jímž se povolení této exekuce odpírá. Sluší li s hlediska § 126 za akt „exekučního řízení“ pokládati i onen výrok ex-

kučního úřadu, jímž tento úřad odepřel, jak se stalo v konkrétním případě, povoliti uhražovaci exekuci, bylo odvolání k zem. úřadu nepřípustné a zem. úřadu se nedostávalo kompetence, aby fungoval jakožto instance odvolací.

N.s.s. dospel následovní úvahou k závěru, že s hlediska § 126 sluší zahrnouti v akty exekučního řízení (prvá věta tohoto §) i odvolání proti výměrům, jimiž exekuční úřad, vyřídil návrh na povoleně exekuce, ať kladně - povolením exekuce - či záporně - odepřením povoliti exekuci. Po této stránce slušelo především přihlédnouti k ustanovení § 96 vl. nař. č. 8/28, jenž praví v (1) odst., že třeba vždy, než se zavede vlastní exekuční řízení, vydati a do vlastních rukou povinné straně doručiti příkaz k plnění; není-li tento příkaz pojal již do rozhodnutí, buďtež vínem uvedená určitá, tam vypočtená data; v odst. (2) se praví, že úřad, nebylo - li příkazu ve stanovené lhůtě buď zcela nebo z části vyhověno, vymůže, neshledá - li snad podané námitky odůvodněnými, z úřední moci splnění politickou nebo soudní exekuci.

V ustanovení cit. § 96 není řečeno, zdali sluší zahrnouti v pojem „vlastního exekučního řízení“ již akty, počínající vydaním příkazu plnění, naznačeného v odst. (1), či teprv akty vlastního vymáhaní (odst. 2.), t. j. výkonu exekuce. V prvním případě by součástkou „vlastního exekučního řízení“ bylo i rozhodnutí, jímž se exekuční vymožení povoluje neb odpírá. V druhém případě by rozhodnutí exekuci povolující nebo zamítající nemohlo být pokládáno za akt vlastního řízení exekučního, jímž by pak byl teprv výkon exekuce.

Avšak i kdyby byl na místě posléze uvedený výklad případu druhého, nebylo by logicky možno, fruktifikovati případný úzký výklad pojmu „vlastní exekuční řízení“ po rozumu § 96. pro výklad pojmu „v exekučním řízení“ po rozumu § 126, neboť jednak

vadí tomu nápadná různost použitých výrazů, a to v § 96. „exekuční řízení“ se zúžovacím přídomkem „vlastní“, v § 126. bez tohoto přídomku, jednak ani s večného hlediska taxtace § 126 nepřipouští, aby sa použitému v něm rčení „v exekučním řízení“ mohlo rozuměti tak, jako by tím byl míněn jen souhrn aktů, jimiž se již povolená exekuce provádí, resp. vykonává; neboť uznal - li zákonodárce v bodu 1. odst. (1) tohoto § k z jednání stavu, aby výjimečně bylo připustno odvolaci řízení, nutným takto vyjmouti též případy týkající se povolení exekuce určitého druhu, jest nabíledni, že zásadě, z níž se takto činí výjimka, totiž výluce odvolání „exekučním řízení“, nelze rozuměti jen tak úzce, že by se tato zásada vztahovala toliko na výkon exekuce.

Tolik po stránce negativní.

Zbývá přezkoumati, a to - jak nyni zřejmo-jen ze znění samotného § 126. otázku, které úřední akty po stránce positivní třeba zahrnouti do onoho „exekučního řízení“, jež má na zřeteli § 126, když vylučuje odvolaci řízení. Podle toho, co bylo svrchu dovozeno, jsou to ovšem také akty se vztahem k exekuci podnikané úřadem již před výkonem exekuce. Vlastní otázkou jest, kam až před výkonem exekuce sahá pojem aktu „exekučního řízení“ po rozumu § 126. V tomto směru lze spatřovati důležitou interpretační pomůcku v textu § 126, pokud ve svém bodu 1. odst. (1) stanoví pro dva zvláštní způsoby exekuce výjimkou ze zásady prve věty (!) odst., že lze se odvolati z rozhodnutí (exekučního úřadu) „o povolení těchto způsobů exekuce (exekuce k zajištění - § 94 - a prozatímního opatření - § 195). Za rozhodnutí „o povolení“ exekuce třeba se zřetelem k volenému rčení a obvyklým představám, na takový způsob vyjadřování se připínajícím, pokládati každé rozhodnutí, jímž se definitivně řeší návrh na povolení exekuce, ať ve smyslu pozitivním, t. j., že se exekuce povoluje, či ve smyslu

slu negativním, že se nepovoluje, aniž dává všeobecné řčení zákona podnět k tomu, aby byl jeho význam zúžován a omezován jen na rozhodnutí, jimiž se exekuce skutečně povoluje (srovn. Hoetzl ve Slovníku veř. práva čsl. I. díl. str. 566). Když tudiž norma § 126, chtějíc ve všech povolení exekuce určitých spůsobů, resp. jejich odepření dopustiti oprávný přostředek postiženého, mohla toho docílit jen v formě výnimky z opačné zásady prve věty (1) odst. § 126, třeba nevyhnutelně dospěti k závěru, že tato zásada vylučuje odvolání i z rozhodnutí, jimiž se exekuce povoluje a zamítá, pokud ovšem nejde o speciální případ exekuce k zajištění a o prozatímní opatření - a o takový případ konkrétně nejde.

V daném sporu tudiž žal. úřad, jak vyplývá z toho, co bylo uvedeno svrchu, neprávem se podjal funkce odvolací stolice, osobuje si kompetenci jemu zákonně nepřislušící, na místě aby byl odmítl rozhodovati v řečené funkci a aby současne věc vrátil měst. notářskému úřadu v Bratislavě, aby - jakožto jediná instance (§§ 1, 92 a 96) - svůj výrok opatřil podle (1) odst. § 71 vl. nař. č. 8/28 údejem, že jest konečným.

11.) Nález najv. spr. súdu zo dňa 5. IV. 1933 čís. 2312.

Již v nál. Boh. A. 8800/30 vyslovil NSS, že zák. č. 77/27 se týká již podle svého nadpisu jenom finančního hospodářství svazků samosprávy územní, nikoliv svazků samosprávy zájmové, týká se tedy sice finančního hospodářství obcí politických, nikoli však finančního hospodářství obcí náboženských, zejména týká se také předpis § 4. odst. 2 poslední věty cit. zák. jenom obcí politických. Paragraf 23. cit. zák. a na jeho základě vydaná vyhláška min. fin. č. 159/27 upravují jenom poskytování příspěvku obci politické podle § 10. zák. č. 77/1927, jakož i započítání přirážek placených na náklady cirkevních škol do výměry přirážek rozhodných pro připustnost takového příspěvku pro obce politické, nemají však významu pro otázku, jakého druhu a jaké

výše dané může náboženská obec ukládati pro své účely svým příslušníkům. Na tomto právním názoru trvá nss i v daném případě.

Správně podotýká nař. rozhodnutí, že intencí téhoto ustanovení, t. j. § 23. zák. č. 77/27 a vyhlášky č. 159/27 jest, aby slovenské poplatnictvo netrpělo újmy oproti poplatníkům z historických zemí z toho důvodu, že tam není cirkevních škol. Nasvědčuje tomu také zpráva rozpočtového výboru poslanecké sněmovny o vl. návrhu zák. č. 77/27. Ale intenci té jest vyhověno tím, že § 23. cit. zák., jakož i vyhláška č. 159/27 dovolují obcím politickým, aby do výměry obecních přirážek rozhodných pro připustnost příspěvku z fondu podle § 10 cit. zák. pro obec politickou započetly přirážky, placené poplatníky na náklady cirkevních škol, a aby obce politické, jestliže by tím dovolaná výše přirážek obecních byla překročená, mohly žádati za příspěvek z vyrovnávacího fondu. Předpisy těmi není však nikterak dotčena berní moc, kterou § 11 zák. čl. XXXVIII.: 1868 zaručuje náboženským společnostem vůči příslušníkům téhoto náboženských společností za účelem úhrady nákladu na školy společnostmi těmi vydržované. Zejména neukládají uvedené shora předpisy náboženské obci povinnost, aby se při ukládání školské daně podle § 11 zák. čl. XXXVIII 1868 - třebas se daň ta vyměřuje ve formě přirážek k daním státním - omezovala na maximální výměru přirážek obecních, připustnou podle § 10 zák. č. 77/27 nebo na částku, která do oné maximální výměry obecních přirážek zůstane volna po vyměření obecních přirážek předepsaných obci politickou.

Tim méně ukládá zák. č. 77/27 náboženské společnosti (resp. jejimu orgánu, náboženské obci, školské stolice) povinnost, aniž jí poskytuje právo, aby se mohla nebo musila domáhati příspěvku z vyrovnávacího fondu podle § 10 zák. č. 77/27 prostřednictvím

obce politické, která (obec politická) by ovšem nebylá ani povinná, aby k takovému dožadování obce cirkevní (školské stolice cirkevní) přihlížela.

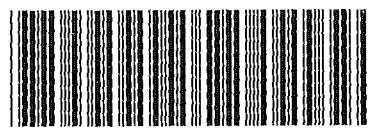
Opačné stanovisko, zaujaté žal. úřadem v nař. rozhodnutí, nemá tudiž opory v zákoně.

Obsah:

	<i>Strana</i>
<i>Predmluva</i>	3
<i>Vývin cirkevnej dane</i>	5
<i>Vyrúbenie cirkevnej dane</i>	18
<i>Vymahanie cirkevnej dane</i>	30
a) <i>Vymahanie cirkvou</i>	30
b) <i>Vymahanie štátnymi úradmi</i>	31
<i>Cirkevno-školská daň</i>	50
<i>Premičanie</i>	57
<i>Výňatky z nálezov najv. spr. súdu</i>	58

REV15

ÚK PrF MU Brno

3129S03297